

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»**

Кафедра української літератури

О. А. Лапко

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

**Частина II
Література XVII–XIX століття**

Методичні рекомендації до практичних занять

**Старобільськ
2021**

УДК 82.09 (075.8)

Л – 24

Рецензенти:

Галич А. О. – доктор філологічних наук, завідувач кафедри журналістики та видавничої справи ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Крижановська О. О. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Л – 24 Історія зарубіжної літератури. Частина II. Література XVII–XIX століття : методичні рекомендації до практичних занять ; для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова і література ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 90 с.

Навчальне видання містить комплекс рекомендацій та завдань до практичних занять з курсу «Історія зарубіжної літератури», що охоплюють теми з літератури XVII–XIX століття. Подані у виданні тестові та практичні завдання сприятимуть якісній підготовці студентів до практичних занять і контрольних модульних робіт.

Видання призначене для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова і література.

УДК 82.09 (075.8)

*Рекомендовано до друку вченою радою
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 2 від 24 вересня 2021 року)*

© Лапко О.А. 2021

© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021

Зміст

Пояснювальна записка.....	4
Література XVII століття.....	6
Тема 1. Література бароко.....	6
Тема 2. Література класицизму.....	12
Література XVIII століття.....	22
Тема 1. Англійська література доби Просвітництва	22
Тема 2. Французька література доби Просвітництва.....	29
Тема 3. Німецька література XVIII століття	33
Література XIX століття. Доба романтизму.....	38
Тема 1. Німецька література доби романтизму	38
Тема 2. Романтизм в англійській літературі.....	44
Тема 3. Романтизм у французькій літературі	54
Тема 4. Американська література романтизму	60
Тема 5. Романтизм у польській літературі	64
Література XIX століття. Доба реалізму.	66
Тема 1. Реалізм у французькій літературі	66
Тема 2. Англійська література реалізму	79
Тема 3. Російська література реалізму	84
Використана та рекомендована література	88

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У навчальному виданні пропонується комплекс рекомендацій та завдань для підготовки здобувачів вищої освіти до практичних занять, що охоплюють теми з літератури XVII–XIX століття. Запропоновані тестові та практичні завдання сприятимуть засвоєнню студентами матеріалу практичних занять, глибшому розумінню художніх текстів, якісній підготовці до контрольних модульних робіт.

Метою освітнього компонента «Історія зарубіжної літератури» є формування загальних та професійних компетентностей здобувача вищої освіти, які закладають підґрунтя фахової історико-літературної, теоретико-літературної та методичної підготовки майбутнього вчителя-словесника.

Реалізації мети підпорядковані такі основні **завдання** освітнього компонента:

- систематизація, поглиблення та розширення історико-літературних знань, набутих в процесі здобуття повної середньої освіти та опанування освітніх компонентів гуманітарного змісту, передбачених освітньою програмою;
- формування знань про етапи, тенденції та особливості розвитку світової літератури від давнини до сучасності;
- аналіз творчості найвідоміших письменників кожного культурно-історичного періоду;
- засвоєння теоретичних знань у межах вивчення питань формування літературних жанрів, еволюції художньої форми, знань про видатних письменників кожної доби, зміст і художні особливості творів, що є найвищими мистецькими досягненнями кожної епохи;
- формування здатності усвідомлювати світобачення й світорозуміння культурно-історичної епохи через рецепцію її мистецького рефлексування;
- розвиток вміння аналізувати літературні твори з урахуванням культурно-мистецького контексту епохи, обґрунтовувати свою думку з приводу прочитаного;
- удосконалення навичок самостійної роботи з художнім текстом та навчальною літературою;

- удосконалення вмінь аналізувати художні твори різної жанрово-родової приналежності та застосовувати прийоми аналізу художнього тексту, опановані під час вивчення освітніх компонентів теоретико-літературного та аналітично-прикладного змісту;
- підготовка до вивчення освітніх компонентів методичного циклу.

Для успішного опрацювання теми практичного заняття здобувачам вищої освіти необхідно:

- поглибити розуміння історико-літературного матеріалу, опрацювавши матеріали до лекції за темою практичного заняття та інші запропоновані матеріали;
- прочитати й проаналізувати художні твори або їх фрагменти, зосереджуючись на тих аспектах аналізу, які акцентовані в питаннях та завданнях до практичного заняття;
- осмислити питання теми, зробивши необхідні нотатки на основі опрацьованого матеріалу та власних спостережень над художнім текстом (рекомендовані форми: тези, виписки, план відповіді на питання, схема, таблиця тощо; в електронному форматі: примітки на полях, виділення кольором чи іншим шрифтом, підкреслення найважливішої інформації тощо); цей вид роботи дозволить якісно відповісти на запитання під час практичного заняття та підготуватись до контрольної модульної роботи;
- виконати тестові завдання до теми (за формою запитання та способом надання відповіді пропонуються такі типи тестових завдань: істина / хибність (так / ні), множинний вибір – єдина відповідь, множинний вибір – множинна відповідь, завдання на встановлення відповідності);
- виконати практичні завдання та оформити відповіді, урахувавши рекомендації.

Працюючи над завданнями, слід дотримуватись вимог академічної доброчесності.

Література XVII століття

Тема 1. Література бароко

Практичне заняття № 1

П. Кальдерон. «Життя - це сон»

1. Основні риси барокової естетики. Огляд західноєвропейської літератури бароко.
2. Життєвий шлях П. Кальдерона. Огляд творчості. Жанрово-тематичні групи творів.
3. П'єса «Життя є сон» - зразок барокової драми:
 - фабула твору;
 - зміст назви;
 - духовна еволюція Сехізмундо;
 - алегоричний зміст п'єси, її релігійно-філософський характер.

Література

1. Давиденко Г., Величко М. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII ст. Київ, 2007. 292 с.
2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Історико-естетичний нарис. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. 360 с.
3. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).
4. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури : підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. Вид. 4-те, стер. Київ : Либідь, 2008. 488 с.
5. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б.Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
6. История зарубежной литературы XVII века / под ред. Н. Пахсарьян. Москва, 2005. 487 с.
7. Назарець В. Блукання людини в гріховному світі. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 1999. № 11.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Термін «бароко» найімовірніше походить від португальського вислову, що означає

- а) «надреалізм»;
- б) «занепад»;
- в) «перлина неправильної форми»;
- г) «передова охорона».

2. Творчість П. Кальдерона належить до літературного напрямку

- а) класицизм;
- б) сентименталізм;
- в) романтизм;
- г) бароко.

3. Укажіть жанрово-тематичні групи п'єс П. Кальдерона.

- а) драми-феєрії; «драми честі»; фарси;
- б) комедії; драматичні поеми; морально-філософські, релігійні драми;
- в) міраклі; «драми честі»; морально-філософські, релігійні драми;
- г) комедії; «драми честі»; морально-філософські, релігійні драми.

4. Який твір втілює естетичні принципи бароко?

- а) драма П. Кальдерона «Життя – це сон»;
- б) поема «Божественна комедія» Данте;
- в) поема «Енеїда» Вергілія;
- г) комедія «Міщанин-шляхтич» Ж.-Б. Мольєра.

5. У якому з творів події відбуваються в Полонії (Польщі)?

- а) «Тартюф» Ж.-Б. Мольєра;
- б) «Собака на сіні» Лопе де Веги;
- в) «Життя – це сон» П. Кальдерона;
- г) «Андромаха» Ж. Расіна.

6. Персонаж якого твору, повіривши астрологічному пророцтву,

ув'язнив власного сина?

- а) «Втрачений рай» Д. Мільтона;
- б) «Андромаха» Ж. Расіна;
- в) «Життя – це сон» П. Кальдерона;
- г) «Сід» П. Корнеля.

7. Несподіваний поворот у розвитку подій якої п'єси окреслено у фрагменті: «Дізнавшись про те, що у короля Базіліо є законний син, але королівську корону має успадкувати не він, а запрошений із чужоземної Московії принц Астольфо, народ підіймається проти свого короля зі зброєю в руках. Звільненому з його темниці Сехізмундо пропонують очолити це повстання»?

- а) «Втрачений рай» Д. Мільтона;
- б) «Розбійники» Ф. Шіллера;
- в) «Життя – це сон» П. Кальдерона;
- г) «Сід» П. Корнеля.

8. Підсумок духовної еволюції героя якої п'єси окреслено у фрагменті: «У боротьбі проти короля Сехізмундо перемагає, але на цей раз свій гнів обертає на милість і прощає не тільки батька, а й своїх безпосередніх тюремників і московського принца Астольфо, який намагався зайняти його місце на батьківському троні. Таким чином, Сехізмундо повністю підпорядковує свої розбурхані пристрасті вимогам розуму та державній волі і з тирана перетворюється на ідеального правителя»?

- а) «Життя – це сон» П. Кальдерона;
- б) «Мандри Гуллівера» Дж. Свіфта;
- в) «Севільський цирульник» П.-О. Бомарше;
- г) «Сід» П. Корнеля.

9. Який твір є бароковою поемою?

- а) «Життя – це сон» П. Кальдерона;
- б) «Божественна комедія» Данте;
- в) «Втрачений рай» Д. Мільтона;
- г) «Розбійники» Ф. Шіллера.

10. Центральною подією поеми «Втрачений рай» Д. Мільтона є

- а) угода між дияволом і вченим-чорнокнижником;
- б) Страшний Суд;
- в) сорокарічні мандри євреїв на чолі з Мойсеєм;
- г) гріхопадіння Адама та Єви.

11. Про який твір йдеться у фрагменті: «Домінантою поеми є колізія рівнозначних мотивів. Автор розкриває боротьбу мотивів у душі Адама і Єви. За своїм моральним змістом ці мотиви рівнозначні і характеризують вищу людську сутність: відданість і вдячність (у даному випадку – Богові, який створив людей) та розум і кохання; проте вони приходять у трагічне зіткнення між собою?»

- а) «Життя – це сон» П. Кальдерона;
- б) «Божественна комедія» Данте;
- в) «Втрачений рай» Д. Мільтона;
- г) «Фауст» Й.-В. Гете.

12. Укажіть художні напрями в літературі XVII ст.

- а) сентименталізм;
- б) модернізм;
- в) авангардизм;
- г) реалізм;
- д) романтизм;
- е) класицизм;
- є) бароко.

13. Укажіть риси літератури бароко.

- а) трагічна напруженість, трагічне світосприйняття, песимізм;
- б) перенесення уваги на підсвідомість;
- в) аналітичність і життєподібність у зображенні дійсності;
- г) декоративність, нагромадження художніх засобів, екстравагантна примхливість, несподівані ефекти;
- д) інакомовність (символічність, алегоричність);
- е) поєднання різномірних, несполучуваних елементів, несумісних начал;
- є) правдоподібне зображення життєвих явищ на основі типізації.

14. Чи є правильним твердження: «Сехізмундо, центральний персонаж п'єси П. Кальдерона «Життя – це сон», проходить два етапи духовної еволюції»?

15. Чи є правильним твердження: «На третьому етапі духовної еволюції Сехізмундо, центральний персонаж п'єси П. Кальдерона «Життя – це сон», знову ув'язнений і знову повернений до вежі, зображується в процесі внутрішнього боріння; підпорядкувавши розбурхані пристрасті розуму, він стає ідеальним правителем»?

16. Чи є правильним твердження: «Поема Д. Мільтона «Втрачений рай» відповідає вимогам класицистичної естетики»?

17. Знайдіть відповідність.

А. Маринізм	1. Франція
Б. Преціозна література	2. Англія
В. Метафізична поезія	3. Іспанія
Г. Гонгоризм	4. Італія

18. Знайдіть відповідність.

А. Сехізмундо	1. Син польського короля, згідно з пророцтвом, у майбутньому – страшний тиран; ув'язнений, за наказом батька; під час випробування в ролі принца-спадкоємця демонструє найгірші якості; у фіналі п'єси усе ж здобуває владу, але стає не тираном, а ідеальним правителем
Б. Базіліо	2. Польський король, який, повіривши у пророцтво, ув'язнив свого сина, а згодом влаштував йому випробування в ролі принца-спадкоємця
В. Клотальдо	3. Вихователь і тюремник Сехізмундо
Г. Астольфо	4. Принц із чужоземної Московії, який, за задумом Базіліо, має успадкувати польську корону

Завдання 2

Заповніть таблицю.

Етапи еволюції образу Сехізмундо

Етапи розвитку дії	Ситуація, у якій зображено Сехізмундо, його вчинки	Зовнішній вигляд	Внутрішній стан, перебіг думок і почуттів	Сутність етапу еволюції образу
Хорнада 1				
Хорнада 2				
Хорнада 3				

Тема 2. Література класицизму

Практичне заняття № 2

П. Корнель. «Сід»

1. Класицизм як художня система в літературі XVII ст. Огляд літератури класицизму.
2. Драматургічна спадщина П. Корнеля. Становлення жанру класицистичної трагедії у творчості митця. «Друга манера» драматурга.
3. «Битва з приводу «Сіда».
4. Джерела сюжету п'єси. Жанрові особливості твору П. Корнеля.
5. Образи центральних персонажів трагедії «Сід». Конфлікт почуття й обов'язку.

Література

1. Давиденко Г., Величко М. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII ст. Київ, 2007. 292 с.
2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Історико-естетичний нарис. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. 360 с.
3. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).
4. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури : підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. Вид. 4-те, стер. Київ : Либідь, 2008. 488 с.
5. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
6. История зарубежной литературы XVII века / под ред. Н. Пахсарьян. Москва, 2005. 487 с.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Дискусія між французькими літераторами про те, чи можна

зіставляти античних і сучасних поетів і на чию користь буде таке порівняння, увійшла в історію літератури під назвою

- а) «Суперечка про давніх і нових»;
- б) «Літературна дискусія»;
- в) «Суперечка про греків і римлян»;
- г) «Дискусія про Гомера та Вергілія».

2. Справжнім поетичним кодексом класицизму, у якому сформульовані естетичні принципи цього напрямку, є

- а) «Лаокоон» Г. Лессінга;
- б) «Поетика» Арістотеля;
- в) «Мистецтво поетичне» Н. Буало;
- г) «Поетичне мистецтво» П. Верлена.

3. Який французький письменник започаткував суперечку про «давніх» і «нових», прочитавши на засіданні Французької Академії свою нову поему?

- а) П. Корнель;
- б) Ш. Перро;
- в) Д. Мільтон;
- г) П. Кальдерон.

4. Жан де Лафонтен здобув загальноєвропейську славу завдяки

- а) поемам;
- б) байкам;
- в) сонетам;
- г) новелам.

5. Який літературний напрям репрезентують трагедії П. Корнеля?

- а) класицизм;
- б) бароко;
- в) сентименталізм;
- г) романтизм.

6. Який твір втілює естетичні принципи класицизму?

- а) драма П. Кальдерона «Життя – це сон»;
- б) трагедія Ж. Расіна «Андромаха»;

- в) драма Г. Ібсена «Ляльковий будинок»;
- г) роман В. Гюго «Собор Паризької Богоматері».

7. Навколо якої п'єси розгорнулась полеміка, що була підсумована негативним відгуком Французької Академії?

- а) «Життя – це сон» П. Кальдерона;
- б) «Міщанин-шляхтич» Ж.-Б. Мольєра;
- в) «Сід» П. Корнеля;
- г) «Підступність і кохання» Ф. Шіллера.

8. У якому з творів центральною дійовою особою є персонаж іспанського середньовічного епосу, чийм прототипом був герой реконквісти Родріго Діас де Бівар?

- а) «Фуенте Овехуна» Лопе де Веги;
- б) «Життя – це сон» П. Кальдерона;
- в) «Сід» П. Корнеля;
- г) «Андромаха» Ж. Расіна.

9. Який епізод біографії легендарного Сіда показаний у п'єсі П. Корнеля?

- а) молодість Сіда, історія його кохання до Хімени;
- б) непорозуміння з королем та вигнання з Кастилії;
- в) звільнення Валенсії від маврів та примирення з кастильським королем;
- г) історія невдалого заміжжя доньок Сіда, його боротьба за честь сім'ї.

10. В основі сюжету п'єси «Сід» П. Корнеля

- а) античний сюжет;
- б) біблійний сюжет;
- в) п'єса іспанського драматурга Гільєна де Кастро «Юність Сіда»;
- г) твір іспанського героїчного епосу «Пісня про Сіда».

11. В основі сюжету трагедії Ж. Расіна «Андромаха»

- а) давньогрецький міф про дружину троянського воїна Гектора, яка стає полонянкою Пірра, сина Ахіллеса;
- б) давньогрецький міф про дружину спартанського царя Менелая,

- викрадену троянцем Парісом;
в) середньовічний сюжет про дружину короля Марка, яка кохає лицаря Трістана;
г) сюжет середньовічного епосу про дружину нідерландського королевича Зіґфіда, яка мститься за його вбивство.

12. Укажіть риси літератури класицизму.

- а) чіткий розподіл за жанрами;
б) екстравагантна примхливість, несподівані ефекти;
в) декоративність, нагромадження художніх засобів;
г) раціоналізм, логічність;
г) чітка регламентація творчої діяльності, нормативність мистецтва (зокрема правило «трьох єдностей»);
д) орієнтація на античну літературу й мистецтво як на взірець;
е) правдоподібне зображення життєвих явищ на основі типізації.

13. Чи є правильним твердження: «Літературно-критична дискусія, що розгорнулася після появи п'єси П. Корнеля «Сід» («битва з приводу «Сіда»), завершилась схвальним відгуком Французької Академії»?

14. Чи є правильним твердження: «П'єсу «Сід» П. Корнель назвав трагікомедією»?

15. Чи є правильним твердження: «П'єса «Сід» П. Корнеля має щасливу розв'язку»?

16. Знайдіть відповідність.

А. Леонор	1. Дочка кастильського короля, закохана в Родріго; переживає конфлікт між почуттям і обов'язком, який наказує їй зробити своїм обранцем лише рівного за походженням
Б. Хімена	2. Вихователька інфанти
В. Уррака	3. Дочка графа Гормаса, яка кохає Родріго, проте вимагає його покарання за вбивство батька

17. Знайдіть відповідність.

А. Родріго	1. Кастильський гранд, який образив дона Дієго; загинув від руки його сина під час двобою честі
Б. Фернандо	2. Кастильський дворянин, який, захищаючи честь свого батька, вбиває батька коханої; перемігши маврів, дістає ім'я Сід
В. Гормас	3. Король Кастилії
Г. Санчо	4. Кастильський дворянин, закоханий у Хімену; на її прохання погоджується на поєдинок із Сідом

Завдання 2

Які персонажі трагедії П. Корнеля «Сід» опиняються перед вибором між особистими інтересами, почуттями (кохання, гнів, обурення гордість тощо) та інтересами родини або держави (наприклад, родова честь)? Як діє у цій ситуації кожен із них, який вибір вони роблять? Пояснить мотиви, якими вони керуються. Чий вибір є взірцевим з точки зору естетики класицизму?

Практичне заняття № 3 ***Комедійний театр Мольєра***

1. Мольєр – творець класичної комедії. Життя і творчість митця.
2. Естетичні погляди комедіографа.
3. Художня специфіка «високої комедії» Мольєра.
4. Ідейна спрямованість, особливості конфлікту п'єси «Тартюф». Засоби комічного у творі. Образ Тартюфа.
5. Історія створення комедії «Міщанин-шляхтич». Суть конфлікту, жанрові особливості, система образів твору.

Література

1. Давиденко Г., Величко М. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII ст. Київ, 2007. 292 с.
2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Історико-естетичний нарис. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. 360 с.

3. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).
4. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
5. История зарубежной литературы XVII века / под ред. Н. Пахсарьян. Москва, 2005. 487 с.
6. Шалагінов Б. Жан-Батіст Мольєр. *Всесвітня література та культура*. 2004. № 2. С. 31–34.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Ж.-Б. Мольєр працював у жанрі

- а) байки;
- б) притчі;
- в) комедії;
- г) трагедії.

2. Укажіть рису, не властиву «високій комедії» Мольєра.

- а) утілення барокової концепції людського життя як «шляху лиха», уявлень про обмежені можливості і слабкості людини;
- б) не лише розважальна, але й виховна функція;
- в) чіткий розподіл персонажів на позитивних і негативних;
- г) антитеза «нерозумної пристрасті» і розуму як основа конфлікту; розум, здоровий глузд як основний критерій оцінки.

3. Укажіть ім'я персонажа комедії Ж.-Б. Мольєра «Гартюф» – лицеміра, що ввійшов у довіру до Оргона, домагався прихильності його дружини, привласнив собі його дім і статок, однак був викритий та заарештований за королівським наказом.

- а) Журден;
- б) Фігаро;
- в) Дорант;

г) Тартюф.

4. Людовіку XIV не сподобалась поведінка турецьких послів, і він наказав Ж.-Б. Мольєру написати п'єсу, де б висміювались турки. Так з'явилась комедія

- а) «Тартюф»;
- б) «Весілля Фігаро»;
- в) «Собака на сіні»;
- г) «Міщанин-шляхтич».

5. Про який твір йдеться у фрагменті: «Основною темою комедії є зображення прагнення пана Журдена потрапити у вище товариство, стати шляхетним дворянином. Для цього він і вчиться, наймає вчителів, у всьому намагається бути схожим на дворян – і в одязі, і у звичках, і в манерах. Сміх викликає <...> ганебне плазування, лакейське приниження Журдена перед придворними званнями і титулами, кумедне намагання досягти аристократичного положення в суспільстві?»

- а) «Тартюф» Ж.-Б. Мольєра;
- б) «Весілля Фігаро» П.-О. Бомарше;
- в) «Севільський цирульник» П.-О. Бомарше;
- г) «Міщанин-шляхтич» Ж.-Б. Мольєра.

6. Знайдіть відповідність.

А. Сехізмундо	1. «Собака на сіні» Лопе де Веги
Б. Теодоро	2. «Міщанин-шляхтич» Ж.-Б. Мольєра
В. Журден	3. «Сід» П. Корнеля
Г. Родріго	4. «Життя – це сон» П. Кальдерона

7. Знайдіть відповідність.

А. «Фуенте овехуна» Лопе де Веги	1. «Висока комедія»
Б. «Тартюф» Ж.-Б. Мольєра	2. «Комедія плаща і шпаги»
В. «Собака на сіні» Лопе де Веги	3. Морально-філософська, релігійна драма
Г. «Життя – це сон» П. Кальдерона	4. Героїко-історична (народно-героїчна) драма

8. Знайдіть відповідність.

А. Пані Пернель	1. Донька Оргона, щастям якої ладний пожертвувати батько, обманутий Тартюфом
Б. Ельміра	2. Мати Оргона, яка, як і її син, піддається облуді Тартюфа
В. Мар'яна	3. Дружина Оргона, яка вдається до хитрощів, щоб показати своєму чоловікові лицемірство Тартюфа
Г. Доріна	4. Служниця Мар'яни

9. Знайдіть відповідність.

А. Оргон	1. Син Оргона, якого батько вигнав з дому, не повіривши його словам про залицання Тартюфа до мачухи
Б. Даміс	2. Юнак, закоханий у Мар'яну
В. Валер	3. Брат Ельміри, який намагався переконати її чоловіка в лицемірності Тартюфа
Г. Клеант	4. Дворянин, який безоглядно вірив облуднику Тартюфу

10. Знайдіть відповідність.

А. Журден	1. Спритний слуга, який допомагає своєму пану одружитися з коханою дівчиною
Б. Клеонт	2. Представник третього стану, буржуа, охоплений прагненням стати дворянином
В. Дорант	3. Юнак, закоханий у Люсіль, змушений удавати сина турецького султана, щоб отримати згоду на шлюб із коханою дівчиною
Г. Ков'ель	4. Людина шляхетного походження, водночас – авантюрист і шахрай, який живе за рахунок довірливого буржуа, використовуючи його прагнення наблизитись до аристократичного кола

11. Знайдіть відповідність.

- А. Люсіль 1. Аристократка, прихильність якої прагне завоювати граф Дорант
- Б. Пані Журден 2. Покоївка в Журденів, яка висміює безглузде бажання свого пана стати дворянином
- В. Ніколь 3. Розумна, практична жінка, наділена почуттям власної гідності; намагається протиставити здоровий глузд манії свого чоловіка
- Г. Дорімена 4. Донька Журдена, щастям якої ладний пожертвувати батько, відмовившись віддати її заміж за коханого чоловіка лише тому, що той не належить до дворянського стану

Завдання 2

Опрацюйте статтю Б. Шалагінова «Жан-Батіст Мольєр», з'ясуйте специфіку трьох типів персонажів у комедіях Мольєра. Які дійові особи комедій «Міщанин-шляхтич» і «Тартюф» належать до кожного з цих типів? Аргументуйте відповідь.

Рекомендована форма відповіді:

Типи персонажів у комедіях Мольєра (за Б. Шалагіновим)

Тип дійової особи	Характеристика
I	
II	
III	

Комедія «Міщанин-шляхтич»

Тип дійової особи	Персонажі	Приклади (вчинки, особливості поведінки тощо), які свідчать про приналежність дійової особи до певного типу

Комедія «Тартюф»

Тип дійової особи	Персонажі	Приклади (вчинки, особливості поведінки тощо), які свідчать про приналежність дійової особи до певного типу

Література XVIII століття

Тема 1. Англійська література доби Просвітництва

Практичне заняття № 1

Роман Д. Дефо. «Робінзон Крузо»

1. Огляд літератури Просвітництва.
2. Літературна творчість Д. Дефо.
3. Художня специфіка роману «Робінзон Крузо»:
 - життєва основа твору; художня трансформація життєвого матеріалу;
 - особливості оповідної манери;
 - образ Робінзона;
 - розкриття соціофілософських проблем епохи у романі.
3. Читацьке сприйняття роману Д. Дефо.

Література

1. Давиденко Г., Величко М. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII ст. Київ, 2007. 292 с.
2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Історико-естетичний нарис. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. 360 с.
3. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).
4. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
5. История зарубежной литературы XVIII века / под ред. Л. Сидорченко. Москва, 2001. 335 с.
6. Білик Н. Знайомі і призабуті пригоди Робінзона. *Дефо Д. Життя й чудні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо*. Харків : Фоліо, 2004. С. 3–20.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Центральним явищем духовного життя XVIII ст. був
 - а) рух Реформації;
 - б) гуманістичний рух доби Відродження;
 - в) Ренесанс;
 - г) рух Просвітництва.

2. Ідеї Просвітництва дістали художнє втілення у творах
 - а) Дж. Байрона, А. Міцкевича, Е.Т.А. Гофмана;
 - б) В. Шекспіра, М. Сервантеса, Дж. Боккаччо;
 - в) Д. Дефо, Дж. Свіфта, Вольтера;
 - г) М. Метерлінка, П. Верлена, А. Рембо.

3. Якому літературному напрямку дав назву роман Л. Стерна, англійського письменника XVIII ст.?
 - а) сентименталізм;
 - б) романтизм;
 - в) класицизм;
 - г) реалізм.

4. Який письменник започаткував роман-робінзонаду?
 - а) Дж. Свіфт;
 - б) Кретьєн де Труа;
 - в) Вольтер;
 - г) Д. Дефо.

5. В основі сюжету роману Д. Дефо «Робінзон Крузо»
 - а) епізод давньогрецького циклу міфів про подорож аргонавтів;
 - б) епізод середньовічного лицарського роману;
 - в) реальна історія моряка Олександра Селькірка;
 - г) сюжет шахрайського роману XVII ст.

6. Роман Д. Дефо «Робінзон Крузо» написаний від імені
 - а) ченця Адсона з Мелькського монастиря;

- б) П'ятниці;
- в) самого героя;
- г) сина Робінзона Крузо.

7. Якою є повна назва роману Д. Дефо?

а) «Життя й надзвичайні та дивовижні пригоди Лемюеля Гуллівера, спершу лікаря, а потім капітана кількох кораблів, що прожив 4 роки на острові ліліпутів поблизу американського узбережжя, неподалік від гирла великої річки Оріноко, опинившись на березі після аварії корабля, під час якої загинув весь екіпаж, крім нього, з додатком розповіді про не менш дивовижний спосіб, яким його врешті-решт визволили пірати. Писано ним самим»;

б) «Життя й надзвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо, моряка з Йорка, що прожив 28 років у цілковитій самотності на безлюдному острові поблизу американського узбережжя, неподалік від гирла великої річки Оріноко, опинившись на березі після аварії корабля, під час якої загинув весь екіпаж, крім нього, з додатком розповіді про не менш дивовижний спосіб, яким його врешті-решт визволили пірати. Писано ним самим»;

в) «Життя й надзвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо, моряка з Йорка, що прожив 4 роки на острові поблизу американського узбережжя, неподалік від гирла великої річки Оріноко, опинившись на березі після аварії корабля, під час якої загинув весь екіпаж, крім нього та чорношкірого раба на ім'я П'ятниця, з додатком розповіді про не менш дивовижний спосіб, яким їх врешті-решт визволили дикуни-канібали. Писано П'ятницею»;

г) «Життя й надзвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо, моряка з Йорка, що прожив 28 років у цілковитій самотності на безлюдному острові поблизу американського узбережжя, неподалік від гирла великої річки Оріноко, залишений на березі матросами, які зчинили бунт, з додатком розповіді про не менш дивовижний спосіб, яким його врешті-решт визволили пірати. Писано ченцем Адсоном з Мелькського монастиря».

8. Укажіть риси літератури XVIII століття.

- а) формування нового художнього напрямку – сентименталізму;
- б) домінування прозових жанрів («століття прози»);
- в) розвиток публіцистики;
- г) тісніша, ніж раніше, взаємодія національних літератур, результатом чого стало формування світової літератури;
- г) співіснування та взаємодія романтизму й реалізму;
- д) тенденція синтезу модерністських та реалістичних художніх прийомів;
- е) художнє втілення ренесансних ідей.

9. Укажіть риси літератури сентименталізму.

- а) зображення звичайної, простої людини;
- б) культ почуття, посилений інтерес до внутрішнього світу людини;
- в) ідеалізація дійсності;
- г) особлива увага до зображення природи;
- г) прагнення розчулити читача;
- д) орієнтація на античну літературу й мистецтво як на взірець;
- е) декоративність, нагромадження художніх засобів, екстравагантна примхливість, несподівані ефекти.

Завдання 2

Простежте розвиток образу Робінзона. Відповідь оформіть у вигляді таблиць.

Якими рисами наділений герой твору до фатальної подорожі?

Риса	Вчинки, особливості поведінки, думки тощо, які її оприявнюють

Яких якостей набув Робінзон під час перебування на острові? Які зміни з ним відбулись?

Риса	Вчинки, особливості поведінки, думки тощо, які її оприявнюють

Практичне заняття № 2

Роман Дж. Свіфт. «Мандри Гуллівера»

1. Життєвий шлях Дж. Свіфта. Сатиричне спрямування його творчості.
2. Роман «Мандри Гуллівера»:
 - джерела сюжету;
 - фабула;
 - образ Гуллівера;
 - сатира на сучасне суспільство;
 - скептичне переосмислення раціоналізму.
3. Полеміка Дж. Свіфта з Д. Дефо.

Література

1. Давиденко Г., Величко М. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII ст. Київ, 2007. 292 с.
2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Історико-естетичний нарис. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. 360 с.
3. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
4. История зарубежной литературы XVIII века / под ред. Л. Сидорченко. Москва, 2001. 335 с.
5. Шалагінов Б. Джонатан Свіфт і його «Мандри Гуллівера». *Свіфт Дж. Мандри до різних далеких країн світу Лемюеля Гуллівера...* Харків : Фоліо, 2004. С. 3–16.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. У якому романі сатирично зображене англійське суспільство?
 - а) «Робінзон Крузо» Д. Дефо;
 - б) «Мандри Гуллівера» Дж. Свіфта;
 - в) «Весілля Фігаро» П.-О. Бомарше;

- Б. Боротьба між тремексенами (прихильниками високих підборів) та слемексенами (прихильниками низьких підборів)
- В. Наступник трону імператора Ліліпутії, який мав один із підборів вищий за другий і через це трохи шкандибав
- Г. Суперечка про те, з якого кінця розбивати яйце – з тупого чи гострого
2. Боротьба між католиками та протестантами
3. Принц Уельський, майбутній король Георг II, який виказував прихильність до обох партій
4. Відносини між Англією та Францією

Завдання 2

Заповніть таблицю.

	Характеристика явища або персонажів, описаних Гуллівером	Сатирична проєкція образів (що або кого висміює автор твору)
Тремексени і Слемексени		
Війна між Ліліпутією та Блефуску		
Лапута і лапутяни		
Єгу		

Завдання 3

Яку суспільну модель з описаних Гуллівер визнав найдосконалішою? Чому? Чи згодні ви з думкою персонажа? Поясніть свою відповідь.

Тема 2. Французька література доби Просвітництва

Практичне заняття № 3

Драматургія Бомарше

1. Огляд французької літератури Просвітництва.
2. Життєвий шлях письменника П.-О. Бомарше
3. Творча спадщина Бомарше (міщанські драми, «Мемуари», трилогія про Фігаро). Естетичні погляди письменника («Нарис про серйозний драматургічний жанр»).
4. «Севільський цирюльник» і «Весілля Фігаро» як комедії інтриги.
5. Соціальний зміст конфлікту п'єси «Весілля Фігаро».
6. Образ Фігаро.

Література

1. Давиденко Г., Величко М. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII ст. Київ, 2007. 292 с.
2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Історико-естетичний нарис. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. 360 с.
3. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
4. История зарубежной литературы XVIII века / под ред. Л. Сидорченко. Москва, 2001. 335 с.
5. Назарець В. «Яка все ж таки у мене дивна доля!». Творчий шлях Бомарше: зигзаги удачі. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2004. № 2. С. 47–50.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. До філософських повістей Вольтера належить твір
 - а) «Острів пінгвінів»;
 - б) «Севільський цирюльник»;

- в) «Простак»;
- г) «Фауст».

2. Центральним персонажем якого твору є індіанець з племені гуронів, який за збігом обставин опиняється у Франції?

- а) «Звіробій» Д.Ф. Купера;
- б) «Робінзон Крузо» Д. Дефо;
- в) «Простак» Вольтера;
- г) «Вільгельм Телль» Ф. Шіллера.

3. Цикл п'єс П.-О. Бомарше про Фігаро є

- а) діалогією;
- б) трилогією;
- в) тетралогією;
- г) пенталогією.

4. Конфлікт у комедії П.-О. Бомарше «Весілля Фігаро» розгортається через

- а) незгоду Бартоло на шлюб своєї вихованки Розіни з графом Альмавівою;
- б) закоханість Фігаро у дружину графа Альмавіви;
- в) прагнення графа Альмавіви зробити наречену Фігаро Сюзанну своєю коханкою;
- г) кохання Сюзанни, нареченої Фігаро, до графа Альмавіви.

5. Про який твір йдеться у фрагменті: «Це весела і яскрава комедія, побудована на безперервному чергуванні комічних положень та майстерно закручених інтриг. Усі закохані одне в одного і одне проти одного інтригують. Тема кохання займає в новій п'єсі значне місце, але все ж не головне, як це було в «Севільському цирульнику». <...> Сам автор у передмові писав: «Без гострих положень, безупинно спричинюваних соціальною нерівністю, неможливо досягнути на сцені ані високої патетики, ані глибинної моралі, ані істинного і благодійного комізму?»

- а) «Весілля Фігаро» П.-О. Бомарше;
- б) «Сід» П. Корнеля;
- в) «Собака на сні» Лопе де Веги;

г) «Міщанин-шляхтич» Ж.-Б. Мольєра.

6. Укажіть п'єси П.-О. Бомарше, об'єднані образом спритного слуги Фігаро.

- а) «Севільський цирульник»;
- б) «Розбійники»;
- в) «Підступність і кохання»;
- г) «Весілля Фігаро»;
- г) «Тартюф»;
- д) «Простак»;
- е) «Злочинна мати».

7. Чи є правильним твердження: «У філософській повісті Вольтєра «Простак» розкривається конфлікт «природної людини», якою є центральний персонаж, індіанець-гурон, та французького суспільства»?

8. Чи є правильним твердження: «П'єса П.-О. Бомарше «Злочинна мати, або Другий Тартюф» є третьою, заключною частиною трилогії про Фігаро»?

9. Знайдіть відповідність.

А. Марселіна	1. Графиня, яка прагне провчити свого чоловіка, що має намір зрадити їй
Б. Сюзанна	2. Покоївка графині, яку граф хоче зробити своєю коханкою
В. Розіна	3. Жінка, яка впізнає у Фігаро свого колись загубленого сина.

10. Знайдіть відповідність.

А. Фігаро	1. Спритний слуга, який наважується протистояти графові, захищаючи свою гідність
Б. Альмавіва	2. Юний паж графа
В. Керубіно	3. Граф, який хоче звабити наречену свого слуги

Завдання 2

Чия інтрига розв'язує конфлікт п'єси «Весілля Фігаро»? Як саме це відбувається?

Завдання 3

Доведіть, що зіткнення між Фігаро і графом у комедії «Весілля Фігаро» має соціальне забарвлення.

Тема 3. Німецька література XVIII століття

Практичне заняття № 4

Творчість Ф. Шіллера

1. Життєвий шлях письменника. Творча біографія. Шіллер і Гете.
2. Естетичні погляди Ф.Шіллера («Листи про естетичне виховання людини», «Про наївну і сентиментальну поезію»).
3. Поезія Ф. Шіллера. Художні особливості балад. «Ода до радості».
4. Своєрідність художнього конфлікту в п'єсі «Підступність і кохання». Образи центральних персонажів.
7. Драма «Вільгельм Телль». Основа сюжету. Образ головного героя.

Література

1. Давиденко Г., Величко М. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII ст. Київ, 2007. 292 с.
2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Історико-естетичний нарис. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. 360 с.
3. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
4. История зарубежной литературы XVIII века / под ред. Л. Сидорченко. Москва, 2001. 335 с.
5. Шахова К. Фрідріх Шіллер. *Шіллер Ф. Лірика. Драми*. Харків : Фоліо, 2004. С. 3–20.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Рух німецьких штюрмерів, що є літературною течією сентименталізму, отримав назву
 - а) «Буря й натиск»;
 - б) «Озерна школа»;

- в) «Парнас»;
- г) Гейдельберзький гурток.

2. Які балади належать Ф. Шіллеру?

- а) «Світязь», «Світязянка», «Пані Твардовська»;
- б) «Рукавичка», «Івікові журавлі», «Рицар Тогенбург»;
- в) «Лілея», «Русалка», «Тополя»;
- г) «Вільшаний король», «Коринфська наречена», «Рибалка».

3. Яким є авторське жанрове визначення п'єси Ф. Шіллера «Підступність і кохання»?

- а) трагікомедія;
- б) міщанська трагедія;
- в) трагедія;
- г) історична повість.

4. У п'єсі Ф. Шіллера «Підступність і кохання» розгортається трагічна історія піднесеного кохання

- а) Родріго і Хімени;
- б) Гектора й Андрوماхи;
- в) Фердинанда та Луїзи;
- г) Гісмонди і Гвіскардо.

5. В основі сюжету якої п'єси Ф. Шіллера – легенда про швейцарського народного героя?

- а) «Сід»;
- б) «Підступність і кохання»;
- в) «Конрад Валленрод»;
- г) «Вільгельм Телль».

6. Чи є правильним твердження: «У баладі «Рукавичка» Ф. Шіллер використав сюжет із середньовічної хроніки»?

7. Чи є правильним твердження: «У п'єсі «Вільгельм Телль» Ф. Шіллер зображує визвольну боротьбу австрійців за свою національну єдність проти чужоземних загарбників»?

Завдання 2

«Оду до радості» Ф. Шіллера поклав на музику Людвіг ван Бетховен, зробивши цю композицію частиною однієї зі своїх симфоній. Зараз ця музика виконується як _____.

Завдання 3

Яке театральне дійство описує Ф. Шіллер у баладі «Івікові журавлі»? Якою є художня функція цього опису (адже він ніби уповільнює розвиток подій, водночас його обсяг становить майже половину тексту поезії)? Отже, чи вичерпується ідейний зміст балади лише думкою про неминучість покарання за злочин? Яка ідея пов'язана зі згаданим фрагментом?

Завдання 4

Поясніть авторське жанрове визначення п'єси Ф. Шіллера «Підступність і кохання» – «Міщанська трагедія».

Завдання 5

Схарактеризуйте Вільгельма Телля, центрального персонажа однойменної п'єси Ф. Шіллера, заповнивши таблицю:

Риса	Вчинки, особливості поведінки, думки тощо, які її оприявнюють

Практичне заняття № 5

Й.-В.Гете. «Фауст»

1. Багатогранність художньої спадщини Й.-В.Гете. Лірична поезія. Роман «Страждання юного Вертера».
2. Трагедія «Фауст»:
 - історія створення;
 - джерела сюжету;
 - композиційні і жанрові особливості;
 - розвиток образу Фауста;
 - філософський сенс протистояння Фауста і Мефістофеля.

Література

1. Давиденко Г., Величко М. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII ст. Київ, 2007. 292 с.

2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Історико-естетичний нарис. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. 360 с.
3. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
4. История зарубежной литературы XVIII века / под ред. Л. Сидорченко. Москва, 2001. 335 с.
5. Шалагінов Б. Й. В. Гете і його «Фауст». *Гете Й. В. Фауст*. Харків : Фоліо, 2009. С. 3–18.
6. Шалагінов Б. «Фауст» Гете: Містерія. Міф. Утопія : до проблеми духовної сутності людини в німецькій літературі на рубежі 18–19 ст. : монографія. Київ : Вежа, 2002. 280 с.
7. Логвин Г. Протистояння Фауста і Мефістофеля. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 1999. № 4. С. 45–49.
8. Шалагінов Б. Німецька література X–XVIII ст. *Вікно в світ*. 1999. № 1. С. 8–89.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Основою сюжету якого твору стала легендарна біографія доктора-чорнокнижника XVI ст.?
 - а) «Фауст» Й.-В. Гете;
 - б) «Малюк Цахес» Е.Т.А. Гофмана;
 - в) «Собор Паризької Богоматері» В. Гюґо;
 - г) «Айвенґо» В. Скотта.

2. Яким є підзаголовок твору Й.-В. Гете «Фауст», що окреслює авторське визначення його жанру?
 - а) трагікомедія;
 - б) міщанська трагедія;
 - в) трагедія;
 - г) драматична поема.

3. Назву якого твору пропущено у фрагменті: «За авторським визначенням, ... створений у жанрі трагедії. Проте в цілому твір не розрахований на сценічне втілення. У ... поєднуються епос, лірика, драма. За багатьма жанровими ознаками він близький до драматичної поеми. У «Пролозі на небі» виникає зав'язка трагедії. У парі, на яке пішли Мефістофель із самим Господом, йдеться про людину, про її гідність, муки і радощі, про задоволення і розчарування. У ... автор з самого початку підкреслює найважливіші властивості людської природи: невдоволення досягнутим і прагнення до ідеалу»?

- а) «Життя – це сон» П. Кальдерона;
- б) «Втрачений рай» Дж. Мільтона;
- в) «Божественна комедія» Данте;
- г) «Фауст» Й.-В. Гете.

4. Чи є правильним твердження: «У баладі «Вільшаний король» Й.-В. Гете протиставляє два начала: здоровий глузд, раціоналізм та уяву, почуття»?

5. Знайдіть відповідність.

А. Маргарита	1. «Простак» Вольтера
Б. Луїза Міллер	2. «Фауст» Й.-В. Гете
В. Сент-Ів	3. «Підступність і кохання» Ф. Шіллера
Г. Хімена	4. «Сід» П. Корнеля

Завдання 2

У чому сутність суперечки Бога і Мефістофеля щодо Фауста («Пролог на небі»)? Як відбувається перша зустріч Фауста і Мефістофеля? Що спонукало Фауста укласти угоду з Мефістофелем? Який її зміст? Розкрийте філософський сенс протистояння Фауста і Мефістофеля.

Література ХІХ століття. Доба романтизму

Тема 1. Німецька література доби романтизму

Практичне заняття № 1

Творчість Е. Т. А. Гофмана. «Малюк Цахес»

1. Романтизм як напрям в літературі ХІХ ст.
2. Багатогранність творчої діяльності Гофмана.
3. Концепція «двосвітості» та її художнє втілення у повістях-казках «Малюк Цахес», «Золотий горнець», у романі «Житейська філософія kota Мурра».
4. Повість-казка «Малюк Цахес»:
 - образи філістерів та ентузіастів у повісті-казці «Малюк Цахес» (Мош Терпін, Кандіда, Розабельверде, Проспер Альпанус, Бальтазар та ін.); «критерій» розподілу персонажів на філістерів та ентузіастів;
 - образ Цахеса; гротесковість персонажа; «феномен Цахеса» як одна з центральних проблем твору;
 - місце прийомів контрасту й гротеску в художній структурі твору.
5. Роман «Житейська філософія kota Мурра»: особливості композиції; своєрідність протиставлення філістерів та ентузіастів.

Література

1. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ ст. Доба романтизму : підручник. Київ : Навчальна книга – Богдан, 2013. 416 с.
2. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
3. Березина А., Белобратов А. и др. История западноевропейской литературы XIX века. Германия. Австрия. Швейцария. Санкт-Петербург : Фиологический факультет СПбГУ ; Москва : Издательский центр «Академия», 2005. 240 с.
4. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).

5. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури : підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. Вид. 4-те, стер. Київ : Либідь, 2008. 488 с.
6. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
7. Шахова К. Ернст Теодор Амадей Гофман. *Гофман Е. Т. А. Малюк Цахес*. Харків : Фоліо, 2003. С. 3–24.

Завдання до теми

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Поява ліро-епічної поеми пов'язана з творчістю

- а) класицистів;
- б) реалістів;
- в) романтиків;
- г) експресіоністів.

2. У творах якого письменника протиставлення реально-побутового й уявно-фантастичного світів пов'язане з поділом персонажів на філістерів та ентузіастів?

- а) В. Скотта;
- б) А. Міцкевича;
- в) Е.Т.А. Гофмана;
- г) В. Гюго.

3. Який персонаж повісті-казки Е.Т.А. Гофмана «Малюк Цахес» належить до філістерів?

- а) Бальтазар;
- б) Мош Терпін;
- в) Проспер Альпанус;
- г) Розабельверде.

4. Автор якого твору вдається до «введення романтичних фантазмагорій у світ повсякденної дійсності»?

- а) В. Гюго у романі «Собор Паризької Богоматері»;
- б) Д.Ф. Купер у романі «Звіробій»;
- в) Е.Т.А. Гофман у повісті «Малюк Цахес»;
- г) В. Скотт у романі «Айвенго».

5. Який герой повісті-казки Е.Т.А. Гофмана «Малюк Цахес» позбавляє Цахеса магічного дару феї?

- а) Мош Терпін;
- б) Розабельверде;
- в) Кандіда;
- г) Бальтазар.

6. У повісті-казці Е.Т.А. Гофмана «Малюк Цахес» «загадковий феномен, завдяки якому одні люди можуть відчужувати в інших людей їхню працю й таланти і ставати в їхній свідомості не тими, ким вони є насправді», втілено в образі

- а) чарівної книги Проспера Альпануса;
- б) вогненно-блискучих волосинок, якими фея наділила Цахеса;
- в) намиста, подарованого феєю Кандіді;
- г) золотого гребінця Розабельверде.

7. Який твір «повністю складається з образів-гротесків, гротескних ситуацій і є узагальненим образом німецької дійсності. Гротескне є карликове князівство Керепес, в якому розігрується дія, гротескні князі Пафнутій і Барсануф, їхній двір і бюрократія, гротескна політика Просвіти, яка була запроваджена князівським декретом»?

- а) «Малюк Цахес» Е.Т.А. Гофмана;
- б) «Айвенго» В. Скотта;
- в) «Звіробій» Д.Ф. Купера;
- г) «Паломництво Чайльд Гарольда» Дж. Байрона.

8. У якому творі основний конфлікт становить протистояння митця-ентузіаста, який бачить і цінує прекрасне, живе і творить за законами вищої духовності, і філістера, який втратив ціннісні орієнтири, живе за законами практицизму? Які персонажі беруть участь у цьому протистоянні?

- а) Бальтазар і Цахес із повісті-казки «Малюк Цахес» Е. Т. А. Гофмана;
- б) Есмеральда і Клод Фролло з роману В. Гюго «Собор Паризької Богоматері»;
- в) Пілігрим і Мірза з «Кримських сонетів» А. Міцкевича;
- г) Натті Бампо і Гаррі Непосида з роману «Звіробій» Д.Ф. Купера.

9. Ім'я якого персонажа повісті-казки «Малюк Цахес» Е.Т.А. Гофмана пропущено у фрагменті: «Без завершення університетського курсу ... призначається чиновником з важливих доручень і робить блискучу кар'єру, стає першим міністром у князя Барсануфа. Інший чиновник складає розумні доповіді, а заслуга приписується Заїжджий скрипаль-віртуоз дає чудовий концерт, а аплодисменти дістаються Поет Бальтазар читає гарні вірші, а всі захоплюються талантом ...»?

- а) Фльор-де-Ліс;
- б) Мош Терпін;
- в) Розабельверде;
- г) Цахес.

10. Поет Бальтазар, один із центральних персонажів повісті-казки «Малюк Цахес» Е.Т.А. Гофмана, закоханий у вродливу, але дещо легковажну дівчину на ім'я

- а) Есмеральда;
- б) Джудіт;
- в) Кандіда;
- г) Ровена.

11. Укажіть течії романтизму.

- а) готична;
- б) «байронічна»;
- в) «вальтерскоттівська»;
- г) гротескно-фантастична;
- д) народно-фольклорна;
- е) слов'янська;
- є) європейська.

12. Укажіть персонажів повісті-казки «Малюк Цахес» Е.Т.А. Гофмана.

- а) Ровена;
- б) Есмеральда;
- в) Розабельверде;
- г) Кандіда;
- ґ) Проспер Альпанус;
- д) Мош Терпін;
- е) Бальтазар.

13. Чи є правильним твердження: «Е.Т.А. Гофман був багатогранно обдарованою людиною, виявив талант письменника, композитора, скульптора»?

14. Чи є правильним твердження: «Персонажі повісті-казки Е.Т.А. Гофмана «Малюк Цахес» поділяються на дві групи – філістерів та ентузіастів»?

15. Знайдіть відповідність.

А. Е.Т.А. Гофман	1. Утопічна течія
Б. Дж. Байрон	2. Народно-фольклорна течія
В. В. Гюґо	3. «Байронічна» течія
Г. В. Вордсворт	4. Гротескно-фантастична течія

16. Знайдіть відповідність.

А. Бальтазар	1. Поет, закоханий в Кандіду, який позбавляє Цахеса магічного дару феї
Б. Мош Терпін	2. Професор-філістер, батько Кандіди, який зазнав магічної дії золотих волосинок
В. Проспер Альпанус	3. Приятель центрального персонажа, який допоміг подолати Цахеса, але зазнав покарання за невіру в дива
Г. Фабіан	4. Чарівник, який допоміг подолати Цахеса

17. Знайдіть відповідність.

А. Ліза

1. Мати Цахеса

Б. Кандіда

2. Дочка Моша Терпіна, вродлива, досить звичайна, дещо легковажна дівчина, кохана Бальтазара, яка

зазнала магічної дії золотих волосинок

В. Розабельверде

3. Добра фея, яка наділила Цахеса магічним даром привласнювати таланти й досягнення інших

Завдання 2

Спираючись на знання змісту повісті-казки «Малюк Цахес» Е.Т.А. Гофмана, обґрунтуйте приналежність персонажів (Цахес, Бальтазар, Фабіан, Мош Терпін, Кандіда, Проспер Альпанус, князь Пафнутій, князь Деметрій) до філістерів або до ентузіастів.

Тема 2. Романтизм в англійській літературі

Практичне заняття № 2

Історичні романи В.Скотта. «Айвенго»

1. В.Скотт як творець історичного роману. Огляд художньої спадщини.
2. Реалізація моделі історичного роману, розробленої В.Скоттом, у творі «Айвенго»:
 - специфіка побудови сюжету;
 - особливості зображення історичних осіб;
 - образ головного героя;
 - художня функція описів.
3. Зв'язок історичних романів В.Скотта з авантюрним, готичним романом, «романом виховання». Елементи цих жанрових різновидів у романі «Айвенго».
4. Концепція історії у творах В.Скотта.

Література

1. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму : підручник. Київ : Навчальна книга – Богдан, 2013. 416 с.
2. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
3. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).
4. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Засновником жанру історичного роману вважається

- а) В. Скотт;
- б) Е.Т.А. Гофман;
- в) Е. По;
- г) А. Міцкевич.

2. Події роману В. Скотта «Айвенго» відбуваються

- а) у Шотландії XVIII ст.;
- б) у Палестині, у період хрестових походів;
- в) в Англії XII ст.;
- г) у Франції XII ст.

3. Персонажів якого твору схарактеризовано у фрагменті: «Персонаж, чия історія об'єднує різні епізоди роману, за чийм іменем книгу названо, найменш цікавий. Він досить умовна постать-зв'язка. В його пригодах найбільше приваблює читача не розповідь про кохання до шляхетної і цнотливої леді Ровени, <...> а його романтична закоханість у красуню-єврейку Ревекку, <...> дівчину із сильними почуттями, відверту і горду всупереч своєму принизливому становищу. Особливо колоритні постаті людей з народу, з нижчих суспільних верств – пастух Гурт, блазень Вамба або вільний стрілець Локслі (чийм прообразом став легендарний Робін Гуд), найвиразніші з художнього боку, найбільш самобутні й психологічно переконливі?»

- а) «Звіробій» Д.Ф. Купера;
- б) «Конрад Валленрод» А. Міцкевича;
- в) «Айвенго» В. Скотта;
- г) «Консуело» Жорж Санд.

4. Образ якого героя відповідає характеристиці: наділений мужністю, хоробрістю; перемагає на полі бою і в турнірах; віддано служить королю Річарду, патріот своєї країни; вірний законам лицарства, поспішає на допомогу ображеним; чесний і безкомпромісний; здатний палко і віддано кохати?

- а) Феб де Шатопер з роману В. Гюго «Собор Паризької Богоматері»;
- б) Айвенго з однойменного роману В. Скотта;
- в) Бальтазар з повісті-казки «Малюк Цахес» Е.Т.А. Гофмана;

г) Звіробій з однойменного роману Д.Ф. Купера.

5. Про якого персонажа роману «Айвенго» В. Скотта йдеться у фрагменті: «Він єдиний, хто зглянувся на старого єврейського купця Ісака, поступився йому місцем біля вогню. Він викликає на бій лицаря-храмовника, нездоланного Буагільбера; рятує Ісака від пограбування та смерті, перемагає в кількох поєдинках на турнірі лицарів-гамплієрів; рятує від страти звинувачену в чаклунстві Ревекку; протягом усього твору не відступає від принципів лицарської честі»?

- а) Річард Лев'яче Серце;
- б) Локслі;
- в) Феб де Шатопер;
- г) Айвенго.

6. З якими різновидами романного жанру XVIII ст. пов'язана модель історичного роману, розроблена В. Скоттом?

- а) авантюрний;
- б) лицарський;
- в) роман виховання;
- г) готичний;
- г) роман-антиутопія;
- д) соціально-психологічний;
- е) роман у новелах.

7. Хто з митців є англійськими романтиками?

- а) Дж. Байрон;
- б) Е. По;
- в) Д.Ф. Купер;
- г) В. Скотт;
- г) В. Вордсворт;
- д) В. Теккерей;
- е) В. Гюго.

8. Чи є правильним твердження: «У романі «Айвенго» В. Скотта єврейка Ровена є досить типовим романтичним образом прекрасної дами, заради якої лицар здійснює свої подвиги, а образ

леді Ревекки, яка через своє походження поставлена у принизливе становище, більш складний, це один із найяскравіших та найпривабливіших жіночих характерів у творчості В. Скотта»?

9. Чи є правильним твердження: «В основу роману «Айвенго» покладено традиційне для творів В. Скотта переплетіння любовної та політичної інтриги»?

10. Чи є правильним твердження: «У романі В. Скотта «Айвенго» зображена боротьба між англосаксонським населенням країни та норманськими лицарями на чолі з Седриком Саксонцем»?

11. Знайдіть відповідність.

А. Ульріка (Урфрида)	1. Донька єврейського купця, звинувачена у чаклунстві, але врятована Айвенго
Б. Ревекка	2. Донька шляхетного сакса, вимушена жити серед вбивць своєї родини
В. Ровена	3. Вихованка Седріка Сакса, у яку закоханий Айвенго

12. Знайдіть відповідність.

А. Чорний Лицар	1. Лицар-храмовник (тамплієр), давній ворог Айвенго; бере участь у викраденні Седрика, Ровени та їх супутників
Б. Бріан де Буа-Гільбер	2. Блазень Седріка Саксонця
В. Вамба	3. Вільний стрілець, чиїм прообразом став легендарний Робін Гуд
Г. Локслі	4. Король Англії Річард Лев'яче Серце

Завдання 2

На прикладі роману «Айвенго» проілюструйте особливості моделі історичного роману, розробленої В. Скоттом.

Практичне заняття № 3

Поєми Дж.Г. Байрона

1. Огляд англійської поезії доби романтизму.
2. Творча біографія Байрона.
3. «Паломництво Чайльд Гарольда» – новий тип ліро-епічної поеми:
 - поема як поетичний щоденник подорожі;
 - особливості поєднання ліричного та епічного елементів;
 - образи автора і героя поеми.
4. Художні особливості «східних поєм» Байрона (на прикладі творів «Гяур», «Корсар»):
 - своєрідність сюжету й композиції;
 - центральний конфлікт;
 - постать головного героя («байронівський» герой).
5. Художнє осмислення постаті гетьмана Мазепи в однойменній поемі Дж.Байрона:
 - джерела сюжету поеми;
 - особливості сюжету й композиції;
 - образ Мазепи.

Література

1. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ ст. Доба романтизму : підручник. Київ : Навчальна книга – Богдан, 2013. 416 с.
2. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
3. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).
4. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Жанр ліро-епічної поеми найбільш продуктивно розвинувся у творчості

- а) Дж. Байрона, А. Міцкевича, М. Лермонтова;
- б) Г. Ібсена, Б. Шоу, А. Чехова;
- в) Дж. Джойса, М. Пруста, Ф. Кафки;
- г) У. Еко, П. Зюскінда, М. Павича.

2. «Байронічним» героєм слід назвати центрального персонажа твору

- а) «Паломництво Чайльд Гарольда»;
- б) «Сентиментальна подорож по Франції та Італії»;
- в) «Фауст»;
- г) «Портрет Доріана Грея».

3. Герой якої поеми Дж. Байрона схарактеризований у фрагменті: «Герой поеми, чиї враження і почуття, спостереження і роздуми, спогади і пригоди складають її зміст, – молодий аристократ, глибоко розчарований у суспільстві, від якого тікає в інші краї, там шукає незайманої природи, щирих і чистих людей, неспотворене буржуазною цивілізацією життя, гармонійну красу. Він схильний до саморефлексії, скоріше замріяний меланхолік, ніж активний учасник навколишнього життя. Байрон сам вказував, що багато віддав своєму героєві з власної біографії і духовного досвіду. Але це ліричний герой, не ідентичний в усьому своєму авторові, він окрема і відмінна особистість, хоча і схожа зі своїм творцем типологічно?»

- а) «Конрад Валленрод»;
- б) «Паломництво Чайльд Гарольда»;
- в) «Гяур»;
- г) «Мазепа».

4. Картини життя та роздуми про величне минуле якої країни подаються в поемі Дж. Байрона «Паломництво Чайльд Гарольда»?

- а) Єгипту;
- б) України;
- в) Норвегії;
- г) Греції.

5. Про який твір йдеться у фрагменті: «Інтерес для англійських та зарубіжних читачів складав не лише головний герой, його почуття і думки, висловлені з величезною ліричною силою і сугестією, а й картини життя тих країв, у яких побував молодий мандрівник. Він не учасник подій, що відбуваються у спустошеній наполеонівським нашествям Іспанії або поневоленій Османською імперією колись прекрасній і героїчній Греції. Він лише їх спостерігає, але спостерігає уважно і пильно, висловлюючи разом з автором своє захоплення героїчним іспанським народом... Або роздумує про величчя минуле Греції, <...> і сумує про її жалюгідне сьогодення?»

- а) «Айвенго» В. Скотта;
- б) «Гяур» Дж. Байрона;
- в) «Консуело» Жорж Санд;
- г) «Паломництво Чайльд Гарольда» Дж. Байрона.

6. Образ «байронічного» героя започатковано

- а) образом Конрада Валленрода;
- б) образом Мазепи;
- в) образом Чайльд Гарольда;
- г) образом Гяура.

7. Композиційні особливості яких творів висвітлюються у фрагменті: «У шести ліро-епічних поемах <...> є певний сюжет, оповідається, часто уривчато і з недомовками, історія, дія якої відбувається або на Близькому Сході, або на Півдні Європи, здебільшого в Греції. <...> Оповідь у поемах будується не лінійно у хронологічному й логічному порядку, а найчастіше складається з окремих епізодів найдраматичнішого характеру, спеціально перемішаних у примхливий спосіб так, що пізніші події згадуються перед більш ранніми. Це робить сюжет напруженішим, драматичнішим. Непрояснені, випущені моменти лишають

простір для читацьких домислів»?

- а) пенталогія про Шкіряну Панчохоу Д.Ф. Купера;
- б) «Кримські сонети» А. Міцкевича;
- в) «східні поеми» Дж. Байрона;
- г) вірші поетів англійської «озерної школи».

8. Образи центральних персонажів яких творів окреслені у фрагменті: «Вони бунтівники, що повстали проти людей і Бога, носії ідеї нічим не обмеженої індивідуальної свободи, які заради неї руйнують на своєму шляху чужі долі, розбивають серця тих, хто їх любить, порушують суспільні закони і моральні норми. <...> Вони приносять іншим лише страждання, але трагічно страждають і самі. Їхня зовнішність романтично прегарна – бліде обличчя, палаючі очі, розвіяні чорні кучері, зморшки на чолі – свідчення пережитих мук, пристрастей і похмурих дум. Насправді, це варіації одного людського типу, одного характеру»?

- а) пенталогія про Шкіряну Панчохоу Д.Ф. Купера;
- б) «Кримські сонети» А. Міцкевича;
- в) «східні поеми» Дж. Байрона;
- г) вірші поетів англійської «озерної школи».

9. Сюжет якого твору, що має підзаголовок «Фрагмент турецької повісті», передано в уривку: «Ще нічого не відаючи про основні події, читач дізнається про важкий сум Гассана за улюбленою Лейлою – зірницею його гарему <...> бачить руїни колись розкішного і затишного палацу Гассана і дізнається, що молодий власник загинув у бою. <...> Лише поступово фрагменти складаються у цілісну історію. Стає зрозумілим, що заздрісний Гассан убив Лейлу, а її труп було кинуте в море. Гяур на чолі загону напав на воїнів Гассана, вбив свого ворога, а потім сховався від людей і світу в монастирі. Він не спілкується з ченцями, не молиться у церкві, і вони вважають його жажливим грішником, що не розкався. Лише перед смертю колишній християнин сповідується перед святим отцем <...> і розповідає про всю безмежність свого кохання до Лейли, чия загибель позбавила його бажання жити, про помсту над Гассаном, яка не заспокоїла його серця»?

- а) «Гяур» Дж. Байрона;
- б) «Консуело» Жорж Санд;
- в) «Малюк Цахес» Е.Т.А. Гофмана;
- г) «Кримські сонети» А. Міцкевича.

10. Центральним персонажем якої поеми Дж. Байрона є історична особистість?

- а) «Конрад Валленрод»;
- б) «Паломництво Чайльд Гарольда»;
- в) «Гяур»;
- г) «Мазепа».

11. Основною частиною поеми Дж. Байрона «Мазепа» є

- а) монолог шведського короля Карла XII про поразку під Полтавою;
- б) монолог гетьмана Мазеви про поразку під Полтавою;
- в) монолог-сповідь гетьмана Мазеви, у якому він розповідає епізод зі своєї юності – історію кохання до Терези;
- г) монолог-сповідь гетьмана Мазеви, у якому він замислюється про історичну долю України.

12. Які поети-романтики належали до «озерної школи»?

- а) Дж. Байрон;
- б) В. Вордсворт;
- в) Р. Сауті;
- г) С. Колрідж;
- д) А. Міцкевич;
- е) В. Гюго;
- ж) Г. Гейне.

13. Чи є правильним твердження: «Поема Дж. Байрона «Паломництво Чайльд Гарольда» написана у формі ліро-епічного поетичного щоденника подорожі?»

14. Чи є правильним твердження: «Однією з визначальних рис «східних поем» є фрагментарність розповіді?»

15. Чи є правильним твердження: «У поемі Дж. Байрона «Мазепа» автор використовує прийом обрамлення, у якому подається монолог шведського короля Карла XII»?

Завдання 2

Який композиційний прийом використано в поемі «Мазепа»? У скількох часових площинах розгортаються події? Обґрунтуйте відповідь. Що спонукає Мазепу розповісти свою історію? Схарактеризуйте наративну структуру поеми (скільки розповідачів (нараторів), які фрагменти тексту їм належать, від якої особи (1-ї чи 3-ї) розповідається про події).

Завдання 3

Схарактеризуйте образ Мазепи, урахувавши те, що він зображується у кількох часових площинах. Зверніть увагу на такі засоби творення образу: портрет, вчинки, переживання, характеристика, яку дають інші персонажі, самохарактеристика, ставлення автора. Які якості героя акцентує автор, зображуючи його в тій чи іншій часовій площині?

Аспекти характеристики (засоби творення образу)	Спостереження над текстом поеми (короткі цитати, стисла інформація про епізоди)	Риси персонажа
портрет		
вчинки		
...		
...		

Тема 3. Романтизм у французькій літературі

Практичне заняття № 4

Творчість В. Гюґо. Роман «Собор Паризької богоматері»

1. Багатогранність творчої спадщини В.Гюґо.
2. Передмова до «Кромвеля» як маніфест французького романтизму.
3. Особливості відображення історичної епохи у романі В. Гюґо «Собор Паризької богоматері».
4. Образи центральних персонажів (Квазімодо, Клод Фролло, Феб де Шатопер, П'єр Гренгуар, Есмеральда).
5. Образ собору як ідейно-композиційний центр роману. Його символічне значення.
6. Значення антитези у системі художніх засобів роману.

Література

1. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ ст. Доба романтизму : підручник. Київ : Навчальна книга – Богдан, 2013. 416 с.
2. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
3. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).
4. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
5. История западноевропейской литературы. ХІХ век: Франция. Италия. Испания. Бельгия / под ред. Т. Соколовой. Москва : Высшая школа, 2003. 357 с.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Який письменник, за словами Гі де Мопассана, представляє у Франції весь романтизм?

- а) Жорж Санд;
- б) Г. Флобер;
- в) Е. Золя;
- г) В. Гюго.

2. Одним із маніфестів романтизму є

- а) передмова до драми «Кромвель» В. Гюго;
- б) «Мистецтво поезії» Н. Буало;
- в) «Ляпас громадському смаку»;
- г) «Лаокоон» Г. Е. Лессінга.

3. Дія роману В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» відбувається в

- а) XVIII ст.;
- б) XII ст.;
- в) XV ст.;
- г) XIX ст.

4. Духовне пробудження Квазімодо, персонажа роману В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» починається

- а) зі страти Есмеральди;
- б) з першої зустрічі із Клодом Фролло;
- в) з моменту, коли йому, прив'язаному до ганебного стовпа, скривджена ним Есмеральда підносить воду;
- г) з моменту, коли його обрали «папою блазнів».

5. Який художній прийом використовує В. Гюго, зображуючи Квазімодо?

- а) іронію;
- б) метонімію;
- в) контраст;

г) літоту.

6. Собор Паризької Богоматері в однойменному романі В. Гюго є

- а) образом-символом з передмови та післямови до твору;
- б) лише тлом зображуваних подій, не маючи інших художніх функцій;
- в) не тільки місцем дії твору, але і його ідейно-композиційним центром;
- г) алегоричним образом зі вступної частини «Перед завісою» та авторських відступів.

7. Яка героїня роману В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» схарактеризована у фрагменті: образ «найменш історичний і найбільш ... абстрактно-романтичний. Це втілення краси й молодості, душевної чистоти й доброти, вона внутрішньо найменше пов'язана з тим середовищем, яке її оточує, і менше всього ним мотивована. Це ніби якась дивовижна перлина, що з'явилася серед бруду й потворності невідомо як і незнано звідки, і стає жертвою феодального правосуддя і церковного бузувірства?»

- а) Консуело;
- б) Есмеральда;
- в) мати Есмеральди, Пакетта Шантфлері;
- г) Фльорделіс.

8. Який персонаж роману В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» переслідує Есмеральду і стає винуватцем її загибелі?

- а) Феб де Шатопер;
- б) Квазімодо;
- в) Клод Фролло;
- г) П'єр Гренгуар.

9. У якому творі відображення історичної епохи набуває такого характеру: «Роман наповнений розгорнутими масовими сценами й картинами народного життя середньовічного Парижа. Свято на честь прибуття фландрських послів, постановка містерії поета-невдахи Гренгуара, карнавальна процесія з «папою блазнів» на

чолі, це гостре й проникливе відтворення середньовічної народної сміхової культури, нарешті Двір чудес, соціальна клоака середньовічного Парижа, – всюди головним героєм виступає натовп, кожна нова картина знайомить нас з новою гранню тогочасного народного життя?»?

- а) «Консуело» Жорж Санд;
- б) «Айвенго» В. Скотта;
- в) «Собор Паризької Богоматері» В. Гюго;
- г) «Паломництво Чайльд Гарольда» Дж. Байрона.

10. Ім'я якого персонажа роману «Собор Паризької Богоматері» В. Гюго пропущено у фрагменті: «Ще одним із центральних образів роману є ... , архідиякон Собору Паризької Богоматері. З одного боку, в ньому відображено процес вивільнення людської свідомості з-під влади церковно-аскетичної догми, що було однією з важливих тенденцій XV ст. Цей процес Гюго зображує в його складності й суперечливості: звільнившись від влади догми, свідомість героя залишається в полоні грубих забобонів, і дівчина, яку він так палко жадає, здається йому підісланою дияволом. <...> У змалюванні Гюго він і жертва, і кат водночас: жертва церковно-аскетичних догм, які скалічили його розум і спотворили почуття, кат щодо Есмеральди, яку він переслідує і губить?»?

- а) Феба де Шатопера;
- б) Квазімодо;
- в) Клода Фролло;
- г) П'єр Гренгуара.

11. Образи яких персонажів роману «Собор Паризької Богоматері» В. Гюго побудовані на основі контрасту зовнішнього і внутрішнього, на основі різкої невідповідності зовнішності й внутрішнього світу?»?

- а) Квазімодо;
- б) Есмеральда;
- в) Клод Фролло;
- г) Хетті Хаттер;
- г) Цахес;
- д) П'єр Гренгуар;

е) Феб де Шатопер.

12. Чи є правильним твердження: «В. Гюго у романі «Собор Паризької Богоматері» трактує XV ст. (час дії твору) як переломну епоху в історії Франції, епоху, коли закінчувалося Середньовіччя і країна стояла на порозі Відродження»?

13. Чи є правильним твердження: «Есмеральда, героїня роману В. Гюго покохала капітана королівських стрільців, красеня Клода Фролло, який врятував дівчину, коли її намагався викрасти Квазімодо за наказом свого господаря, архідиякона Феба де Шатопера, охопленого демонічною пристрастю до неї»?

14. Знайдіть відповідність.

А. Есмеральда	1. Повія з Реймса, маленьку донечку якої викрали цигани
Б. Пакетта Шантфлері	2. Дівчина зі шляхетної родини, наречена Феба де Шатопера
В. Фльорделіс	3. Вулична танцюристка, дівчина-красуня, у дитинстві викрадена циганами

15. Знайдіть відповідність.

А. П'єр Гренгуар	1. Потворний горбань, дзвонар Собору Паризької Богоматері, вихований Клодом Фролло як вірний раб
Б. Квазімодо	2. Капітан королівських стрільців, красень, у якого закохана Есмеральда, проте, він не здатний зрозуміти глибини почуттів дівчини
В. Клод Фролло	3. Поет, урятований Есмеральдою у Дворі Див
Г. Феб де Шатопер	4. Архідиякон Собору Паризької Богоматері, вчений-богослов, який проймається пристрастю до Есмеральди

Завдання 2

Образи яких персонажів роману «Собор Паризької богоматері» В. Гюго побудовані на основі антитези? Які протиставлення наявні в системі образів персонажів твору? Обґрунтуйте відповідь. Рекомендована форма відповіді – схема, доповнена коментарями.

Тема 4. Американська література романтизму

Практичне заняття № 5

Дж. Ф. Купер. «Звіробій»

1. Особливості романтизму в американській літературі.
2. Творча спадщина Купера. Пенталогія про Шкіряну Панчохоу. Тематика і проблематика творів циклу.
3. Образи центральних персонажів роману «Звіробій» (Натаніель Бампо, Гаррі Непосида, Том Гаттер, Гетті, Джудіт, Чингачгук, Уа-га-Уа).
4. Протиставлення «природного» стану і цивілізації. Втілення ідеалу «природної людини».
5. Поетизація природи у романі.

Література

1. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ ст. Доба романтизму : підручник. Київ : Навчальна книга – Богдан, 2013. 416 с.
2. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
3. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Який письменник стоїть біля витоків детективної літератури?
 - а) Е. По;
 - б) Е.Т.А. Гофман;
 - в) А. Міцкевич;
 - г) В. Скотт.
2. Яка група оповідань Е. По стала «першою ластівкою» детективного жанру?

- а) психологічні;
- б) містичні;
- в) науково-фантастичні;
- г) логічні.

3. Життя фронтіру є однією з основних тем творчості

- а) Д.Ф. Купера;
- б) А. Міцкевича;
- в) Е.Т.А. Гофмана;
- г) В. Скотта.

4. У якому романі Д.Ф. Купера зображено юність мисливця Натаніеля Бампо?

- а) «Звіробій»;
- б) «Останній з могікан»;
- в) «Слідопит»;
- г) «Піонери».

5. Який персонаж об'єднує історією свого життя усі романи пенталогії про Шкіряну Панчоку Д.Ф. Купера?

- а) Чингачгук;
- б) Джудіт Хаттер;
- в) Вамба;
- г) Натті Бампо.

6. Укажіть персонажів роману Д.Ф. Купера «Звіробій».

- а) Чингачгук;
- б) Натті Бампо;
- в) Гаррі Непосида;
- г) Джудіт;
- г) Есмеральда;
- д) Гяур;
- е) Бальтазар.

7. Чи є правильним твердження: «Пенталогія Д.Ф. Купера про Шкіряну Панчоку складається з трьох романів, центральним персонажем яких є Натті Бампо»?

8. Знайдіть відповідність.

А. Уа-та-Уа	1. Дочка Плавучого Тома, красуня, «гостра на розум і на язик», прихильність якої хоче завоювати Генрі Марч
Б. Джудіт	2. Індіанка, наречена Чингачгука, у пошуках якої він приходиться до озера Мерехтливе Свічадо
В. Гетті	3. Молодша дочка Плавучого Тома, «простодушне, наївне й довірливе створіння»

9. Знайдіть відповідність.

А. Звіробій	1. Індіанець, вірний друг Натті Бампо
Б. Гаррі Непосида	2. Мисливець Натті Бампо, вихований індіанцями
В. Чингачгук	3. Генрі Марч, типовий фронтірмен, який часом виявляє жорстокість та несправедливість щодо індіанців

10. Знайдіть відповідність.

А. «Малюк Цахес» Е.Т.А. Гофмана	1. Бальтазар, Кандіда, Проспер Альпанус, Розабельверде
Б. «Собор Паризької Богоматері» В. Гюго	2. Феб де Шатопер, Квазімодо, Клод Фролло, П'єр Гренгуар.
В. «Айвенго» В. Скотта	3. Седрік Саксонець, Ровена, Річард Лев'яче Серце, Ревекка
Г. «Звіробій» Д.Ф. Купера	4. Натті Бампо, Гетті, Джудіт, Чингачгук

11. Знайдіть відповідність.

А. «Малюк Цахес» Е.Т.А. Гофмана	1. Ліси навколо озера Мерехтливе Свічадо
Б. «Собор Паризької Богоматері» В. Гюго	2. Середньовічний Париж
В. «Айвенго» В. Скотта	3. Середньовічна Англія
Г. «Звіробій» Д.Ф. Купера	4. Князівство Керепес

Завдання 2

Які з персонажів роману «Звіробій» Дж. Ф.Купера є втіленням ідеалу «природної людини» (див. ідеї Ж.-Ж. Руссо), що зберегла моральну чистоту? Обґрунтуйте відповідь.

Тема 5. Романтизм у польській літературі

Практичне заняття № 6

Поезія А. Міцкевича

1. Життєвий шлях письменника. Огляд творчості. А. Міцкевич і Україна.
2. «Кримські сонети». Історія створення. Образ ліричного героя у «Кримських сонетах». Туга за батьківщиною і захоплення кримською природою як емоційні домінанти. Піліgrim і мірза як носії різних ментальностей.
3. Художні особливості балад А. Міцкевича.

Література

1. Цюман О. Поетичний щоденник великого вигнанця. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2002. № 2. С. 10–12
2. Гдовська Б. Духовна драма героя «Кримських сонетах» А. Міцкевича. *Всесвітня література та культура*. 2002. № 1. С. 43–44.
3. Братко В. Романтична симфонія А. Міцкевича. *Всесвітня література та культура*. 2001. № 6. С. 41–44.
4. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
5. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.

Завдання до теми

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. У поемі «Конрад Валленрод» А. Міцкевич звертається до
 - а) історії Польщі ХVІІІ – ХІХ ст.;
 - б) історії Київської Русі;
 - в) історії Литви часів протистояння лицарям-хрестоносцям;

г) історії України козацької доби.

2. Один із провідних мотивів циклу віршів А. Міцкевича «Кримські сонети» – це

- а) нерозділене кохання;
- б) ностальгія, туга за Литвою – батьківщиною, яку був змушений залишити митець;
- в) роздуми про історичну долю Польщі;
- г) тема митця і мистецтва.

3. Ліричний герой «Кримських сонетів» А. Міцкевича проводить паралель між своєю долею вигнанця та долею

- а) гетьмана Мазепи;
- б) Данте;
- в) Марії Потоцької;
- г) Конрада Валленрода.

4. Чи є правильним твердження: «Ліричний герой «Кримських сонетів» А. Міцкевича сприймає Крим як прекрасну, але чужу країну»?

Завдання 2

Простежте маршрут подорожі, проаналізуйте стани, враження, переживання ліричного героя «Кримських сонетів» А. Міцкевича в кожному з творів циклу, заповнивши таблицю:

Сонет	Етап подорожі, місце перебування героя, ситуація, яку він переживає; об'єкт, явище тощо, які він сприймає	Перебіг думок, емоцій, внутрішній стан ліричного героя	Ступінь оприявлення основної емоції циклу сонетів – туги за Литвою, засоби її вираження*.

*Увага! Будьте уважні до підтексту, алегоричних образів.

Література XIX століття. Доба реалізму

Тема 1. Реалізм у французькій літературі

Практичне заняття № 1

Фредерік Стендаль. «Червоне і чорне»

1. Реалізм як напрям в літературі XIX ст.
2. Життєва основа роману Стендаля «Червоне і чорне».
3. Проблематика твору. Її зв'язок із провідними темами творчості письменника.
4. Розвиток характеру Жульєна Сореля.
5. Образи центральних героїнь роману.
6. Конфлікт твору. Особливості його розкриття.
7. Зміст назви.

Література

1. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
2. Анненкова О. Зарубіжна література XIX ст: європейська реалістична проза 1830–1880 років. Київ, 2006. 438 с.
3. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
4. История западноевропейской литературы. XIX век: Франция. Италия. Испания. Бельгия / под ред. Т. Соколовой. Москва : Высшая школа, 2003. 357 с.
5. Скуратівський В. Таємниця «Червоного і чорного». *Всесвіт*. 1988. № 1.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).
7. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури : підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. Вид. 4-те, стер. Київ : Либідь, 2008. 488 с.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Визначальною рисою реалізму є

- а) декоративність, нагромадження художніх засобів;
- б) зображення дійсності на основі типізації життєвих явищ, її відтворення у типових узагальнених обставинах та ситуаціях;
- в) формотворчі експерименти;
- г) підпорядкування творчої діяльності певним правилам, наприклад правилу трьох єдностей.

2. Особливість зображення людського характеру у творах письменників-реалістів полягає у розкритті

- а) трагічного переживання неподоланої прірви між ідеалом та реальністю;
- б) складного зв'язку між характером людини та середовищем, історичними умовами, їх впливу на формування особистості;
- в) внутрішнього конфлікту між розумом і почуттями, духом і тілом, обов'язком і бажанням тощо;
- г) не лише соціальної, але й біологічної зумовленості людського характеру й поведінки.

3. Тема Італії є однією з наскрізних у творчості

- а) П. Меріме;
- б) Г. Флобера;
- в) Ш. Бодлера;
- г) Ф. Стендаля.

4. Який підзаголовок має роман Стендаля «Червоне і чорне»?

- а) «Провінційні звичаї»;
- б) «Роман без героя»;
- в) «Хроніка XIX століття»;
- г) «Історія одного вбивці».

5. За жанровими ознаками твір Стендаля «Червоне і чорне» є

- а) історичним романом;

- б) соціально-психологічним романом з ознаками сімейної хроніки;
- в) соціально-психологічною повістю;
- г) соціально-психологічним романом, який має риси роману виховання.

6. Яку особистість Жульєн Сорель, центральний персонаж роману Стендаля «Червоне і чорне», вважав своїм ідеалом?

- а) Наполеона;
- б) Байрона;
- в) Александра Македонського;
- г) Робесп'єра.

7. Тема Італії, італійського національного характеру, що є однією з провідних у творчості Стендаля, розкривається у творах

- а) «Червоне і чорне», «Арманс»;
- б) «Ваніна Ваніні», «Червоне і чорне»;
- в) «Червоне і чорне», «Пармський монастир»;
- г) «Ваніна Ваніні», «Пармський монастир».

8. Хто з персонажів літератури французького реалізму, син ремісника, плебей від народження, мріючи, подібно до Наполеона, зробити блискучу кар'єру, вирішує стати священиком (адже в цьому бачить єдину можливість реалізувати своє честолюбне бажання), обирає шлях лицемірства?

- а) Ежен де Растіньяк;
- б) Жорж Дюруа;
- в) Жульєн Сорель;
- г) Шарль Боварі.

9. Чи є правильним твердження: «Фредерік Стендаль – це літературний псевдонім французького прозаїка Анрі-Марі Бейля»?

10. Чи є правильним твердження: «Фабула роману Стендаля «Червоне і чорне» заснована на реальних подіях, пов'язаних із судовою справою Антуана Берте»?

11. Чи є правильним твердження: «Однією з провідних у творчості

Стендаля є тема Іспанії, іспанського національного характеру, яка розкривається у творах «Ваніна Ваніні», «Пармський монастир»?

Завдання 2

Заповніть таблицю.

Етапи життя Жульєна Сореля	Події, оточення, обставини	Внутрішній світ персонажа, (переживання, внутрішні конфлікти)
Життя у батьківському домі		
Робота гувернером у родині де Реналь		
...		
...		

Практичне заняття № 2

Оноре де Бальзак. «Батько Горіо». «Гобсек»

1. «Людська комедія» Оноре де Бальзака: задум, зміст, структура.
2. Місце роману «Батько Горіо» у «Людській комедії» Бальзака:
 - основні сюжетні лінії і центральні проблеми твору; доля Горіо;
 - причини трагедії; життєва «філософія» Вотрена;
 - місце персонажа у системі образів роману;
 - еволюція характеру Ежена де Растіньяка; вплив оточення; смисл фіналу.
3. Повість «Гобсек»: особливості композиції, образ лихваря, специфіка вираження авторської оцінки.

Література

1. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.

2. Анненкова О. Зарубіжна література XIX ст: європейська реалістична проза 1830–1880 років. Київ, 2006. 438 с.
3. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
4. История западноевропейской литературы. XIX век: Франция. Италия. Испания. Бельгия / под ред. Т. Соколовой. Москва : Высшая школа, 2003. 357 с.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Який французький письменник відвідував Україну?
 - а) П. Меріме;
 - б) О. де Бальзак;
 - в) Ш. Бронте;
 - г) Ш. Бодлер.

2. Назва епопеї О. де Бальзака «Людська комедія» виникла за аналогією до
 - а) п'єси В. Шекспіра «Комедія помилок»;
 - б) комедії плаща і шпаги – різновиду комедії інтриги в іспанській літературі XVI– XVII ст.
 - в) поеми Данте «Божественна комедія»;
 - г) commedia dell'arte, або комедії масок, – різновиду італійського імпровізаційного театру доби Відродження.

3. Який твір став своєрідною віхою, що знаменувала створення епопеї «Людська комедія» (починаючи з цього твору, О. де Бальзак систематично вводить у нові твори персонажів з попередніх)?
 - а) «Гобсек»;
 - б) «Шагренева шкіра»;
 - в) «Пармський монастир»;
 - г) «Батько Горіо».

4. У повісті «Гобсек» та романі «Батько Горіо» О. де Бальзака діє «наскрізний» (спільний) персонаж

- а) Анастазі де Ресто;
- б) Матильда де Ла-Моль;
- в) Емма Боварі;
- г) Матильда де Курсі.

5. Які твори належать до «Людської комедії» О. де Бальзака?

- а) «Ваніна Ваніні», «Пармський монастир», «Пані Боварі»;
- б) «Гобсек», «Батько Горіо», «Шагренева шкіра»;
- в) «Кармен», «Етрусська ваза», «Таманго»;
- г) «Гобсек», «Батько Горіо», «Ярмарок суєти».

6. Композиційний прийом обрамлення («оповідання в оповіданні») застосовано у творі

- а) «Джен Ейр» Ш. Бронте;
- б) «Червоне і чорне» Ф. Стендаля;
- в) «Гобсек» О. де Бальзака;
- г) «Ярмарок суєти» В. Теккерея.

7. Розповідь адвоката Дервіля у повісті «Гобсек» О. де Бальзака завершується

- а) картиною смерті Гобсека;
- б) описом весілля Ернеста де Ресто й Камілли;
- в) описом кімнати в будинку Гобсека, захащеної безліччю коштовних речей, різноманітним крамом, не проданим через жадібність лихваря, продуктами, які псуються;
- г) розповіддю про щасливе родинне життя Дервіля.

8. Чим завершується розвиток характеру центрального персонажа повісті О. де Бальзака «Гобсек»? Яким є підсумок його життя?

- а) характер Гобсека не змінюється;
- б) він божеволіє, остаточно деградує через згубний вплив влади грошей;
- в) йому вдається успішно протистояти владі золота;
- г) усвідомивши небезпеку деградації під впливом влади грошей, перестає бути лихварем.

9. У чиєму сприйнятті подається історія старого Горіо в романі О. де Бальзака «Батько Горіо»?

- а) Вотрена;
- б) віконтеси де Босеан;
- в) Ежена де Растіньяка;
- г) Горіо.

10. Експозицію роману О. де Бальзака «Батько Горіо» становить

- а) історія життя старого Горіо;
- б) розповідь про родину Ежена де Растіньяка;
- в) опис будинку Растіньяків;
- г) опис пансіону пані Воке.

11. Укажіть назви розділів «Людської комедії» О. де Бальзака.

- а) «Етюди про звичаї»;
- б) «Провінційні звичаї»;
- в) «П'єси неприємні»;
- г) «П'єси приємні»;
- д) «Філософські етюди»;
- е) «Італійські хроніки».

12. Укажіть «наскрізних» (тобто тих, які переходять з твору у твір) персонажів «Людської комедії» О. де Бальзака.

- а) Ежен де Растіньяк;
- б) адвокат Дервіль;
- в) Анастазі де Ресто;
- г) Вотрен;
- д) Луїза де Реналь;
- е) Джен Ейр;
- ж) Ребекка Шарп.

13. Чи є правильним твердження: «Гроші для Гобсека, персонажа однойменної повісті О. де Бальзака, є засобом, який забезпечує йому владу над іншими»?

74. Знайдіть відповідність.

А. Горіо	1. Злочинець, який спокушає Ежена де Растіньяка можливістю швидкого, але злочинного збагачення
Б. Ежен де Растіньяк	2. Представник збіднілої дворянської родини з провінції, який прагне зробити кар'єру в Парижі
В. Вотрен	3. Заможний вермішельник у минулому, якого розорили та покинули власні доньки

Завдання 2

Схарактеризувати образ Гобсека з однойменної повісті Оноре де Бальзака за планом: портретна характеристика, відомості про минуле (достовірні й здогади Дервіля), спосіб життя, ставлення до клієнтів, життя філософія персонажа, ставлення Дервіля до Гобсека, підсумок життя персонажа. У характеристиці доцільно наводити найбільш влучні цитати, власні коментарі.

Завдання 3

У романі «Батько Горіо» виявіть та відтворіть у вигляді схеми три сюжетні лінії, кожна з яких розкриває одну з трьох центральних проблем твору: 1) доля молодого людини в суспільстві; 2) деградація особистості під згубним впливом егоїстичної пристрасті; 3) злочинність суспільства.

Практичне заняття № 3

Новелістика Проспера Меріме

1. Жанрові особливості малої прози П. Меріме.
2. Своєрідність розкриття «місцевого колориту» в «екзотичних» новелах («Таманго», «Маттео Фальконе», «Кармен»).
3. Поєднання раціонального й ірраціонального в художньому світі новел П. Меріме («Локіс», «Венера Ільська»).
4. Художні особливості психологічних новел («Подвійна помилка», «Партія в триктрак», «Етруська ваза»).
5. Романтичні й реалістичні тенденції в новелістиці П. Меріме

Література

1. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
2. Анненкова О. Зарубіжна література ХІХ ст: європейська реалістична проза 1830–1880 років. Київ, 2006. 438 с.
3. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
4. История западноевропейской литературы. ХІХ век: Франция. Италия. Испания. Бельгия / под ред. Т. Соколовой. Москва : Высшая школа, 2003. 357 с.
5. Фінчук Г. «Гострий і оригінальний письменник» (Творчість Проспера Меріме). *Зарубіжна література в школах України*. 2007. № 7. С. 55–57.
6. Новикова М. Міфосвіт «Кармен»: бик і бог. *Всесвіт*. 2003. № 5–6.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Автором історичних праць, присвячених подіям української історії (доби козаччини) є
 - а) П. Меріме;
 - б) О. де Бальзак;
 - в) Ч. Діккенс;
 - г) Ш. Бодлер.
2. У творчості якого письменника реалізм поєднується з елементами романтизму?
 - а) П. Меріме;
 - б) Е. Золя;
 - в) Ф. Шіллера;
 - г) Ш. Бодлера.

3. Яку новелу П. Меріме слід віднести до новел з еліпсною (двоцентровою) композицією («оповідання в оповіданні»)?

- а) «Кармен»;
- б) «Матео Фальконе»;
- в) «Етруська ваза»;
- г) «Таманго».

4. У якій новелі розповідь ведеться від імені оповідача-мандрівника?

- а) «Кармен» П. Меріме;
- б) «Матео Фальконе» П. Меріме;
- в) «Червоне і чорне» Стендаля;
- г) «Пампушка» Гі де Мопассана.

5. «Місцевий колорит» Корсики розкрив

- а) П. Меріме у новелі «Матео Фальконе»;
- б) Ф. Стендаль у романі «Пармський монастир»;
- в) П. Меріме у новелі «Кармен»;
- г) Г. Флобер у романі «Пані Боварі».

6. Новела П. Меріме «Кармен» завершується

- а) розповіддю Хосе про вбивство Кармен;
- б) трактатом, у якому подається докладна характеристика циганського народу;
- в) розповіддю про страту Хосе;
- г) пейзажем Андалусії.

7. У якій новелі П. Меріме звучать ідеї аболіціонізму (аболіціонізм – суспільний рух за скасування рабства чорношкірих)?

- а) «Кармен»;
- б) «Матео Фальконе»;
- в) «Етруська ваза»;
- г) «Таманго».

8. Укажіть твори, які належать П. Меріме.

- а) есе «Богдан Хмельницький»;

- б) новела «Кармен»;
- в) роман «Пані Боварі»;
- г) новела «Пампушка»;
- г) новела «Матео Фальконе»;
- д) новела «Етрусська ваза»;
- е) поетична збірка «Листя трави».

9. Чи є правильним твердження: «Основним жанром у творчому доробку П. Меріме є новела?»

10. Чи є правильним твердження: «Взаємини баска Хосе і циганки Кармен у новелі П. Меріме слід розглядати не як конфлікт двох особистостей, а як зіткнення носіїв різних культур, різних типів свідомості, що й зумовлює різні моральні норми, за якими живуть персонажі?»

Завдання 2

На матеріалі однієї з новел («Гаманго», «Матео Фальконе») дослідіть зображення «місцевого колориту» (природного середовища, побуту й звичаїв, особливостей свідомості персонажів, зумовлених їх етнокультурною приналежністю). Форма відповіді – тези.

Завдання 3

Доведіть, що взаємини баска Хосе і циганки Кармен у новелі П. Меріме слід розглядати не як конфлікт двох особистостей, а як зіткнення носіїв різних культур, різних типів свідомості, що й зумовлює різні моральні норми, за якими живуть персонажі.

Практичне заняття № 4

Роман Г. Флобера «Пані Боварі»

1. Естетичні погляди Г.Флобера. Концепція автора. Принцип «об'єктивності».
2. Робота над романом «Пані Боварі». Життєва основа сюжету. Твір в оцінці сучасників Г.Флобера.
3. Особливості сюжету й композиції твору.
4. Реалізація принципу «об'єктивності» у романі «Пані Боварі».

5. Образи персонажів. Розкриття характеру головної героїні.
6. Сутність конфлікту Емми Боварі з середовищем.

Література

1. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
2. Анненкова О. Зарубіжна література XIX ст: європейська реалістична проза 1830–1880 років. Київ, 2006. 438 с.
3. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
4. История западноевропейской литературы. XIX век: Франция. Италия. Испания. Бельгия / под ред. Т. Соколовой. Москва : Высшая школа, 2003. 357 с.
5. Фінчук Г. «Дві речі підтримують мене – любов до Літератури і ненависть до буржуа...» (Творчість Гюстава Флобера). *Зарубіжна література в школах України*. 2007. № 8. С. 37–40.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. В основі сюжету роману Г. Флобера «Пані Боварі»
 - а) реальні події, пов'язані із судовою справою Антуана Берте;
 - б) італійські хроніки XVI ст.;
 - в) враження письменника від поїздки до Іспанії;
 - г) реальні події – драма, що розгорнулася в родині лікаря Деламара (зрада й самогубство дружини).
2. Г. Флобер сформулював і втілював у творчій практиці принципи
 - а) поезії «яснобачення»;
 - б) «автоматичного письма»;
 - в) «об'єктивного письма» («об'єктивного стилю»);
 - г) «нової драми».
3. Сюжет якого твору схарактеризовано у фрагменті: «Сюжет ...

на перший погляд надто простий: розповідається про невдалі стосунки, зруйноване подружнє життя Емми і Шарля. Незадоволена жінка обманює свого ненависного чоловіка, заводячи романи з різними коханцями. Викликані розбещеним життям фінансові витрати призводять до повного банкрутства родини. Але фінал цього звичного сюжету був надзвичайно страшним: боячись суспільного скандалу, героїня закінчує життя самогубством, отруївшись миш'яком»?

- а) «Ярмарок суєти» В. Теккерея;
- б) «Кармен» П. Меріме;
- в) «Пані Боварі» Г. Флобера;
- г) «Батько Горіо» О. де Бальзака.

4. У романі «Пані Боварі» Г. Флобера історія Емми подається в обрамленні історії життя

- а) Леона;
- б) Шарля Боварі;
- в) Родольфа Буланже;
- г) Джорджа Осборна.

5. Видання яких творів спричинило судові процеси проти їх авторів?

- а) «Джен Ейр» Ш. Бронте;
- б) «Червоне і чорне» Стендаля;
- в) «Батько Горіо» О. де Бальзака;
- г) «Пані Боварі» Г. Флобера;
- д) «Квіти зла» Ш. Бодлера;
- е) «Листя трави» В. Вітмена;
- ж) «Кармен» П. Меріме.

6. Чи є правильним твердження: «Г. Флобер програв судовий процес, розпочатий проти нього після виходу в світ роману «Пані Боварі»?

Завдання 2

Які чинники впливали на формування характеру Емми? Якими були її прагнення? Що їх зумовило?

Тема 2. Англійська література реалізму

Практичне заняття № 5

Творчість Ш.Бронте. «Джен Ейр»

1. Огляд англійської літератури доби реалізму.
2. Творча спадщина Ш.Бронте. Її місце в англійській літературі доби реалізму.
3. Проблематика роману «Джен Ейр».
4. Образ головної героїні. Новаторство Ш.Бронте у змалюванні жіночого характеру.
5. Жанрова своєрідність твору.
6. Елементи романтичної поетики. Домінування реалістичного начала в романі «Джен Ейр».

Література

1. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
2. Анненкова О. Зарубіжна література XIX ст: європейська реалістична проза 1830–1880 років. Київ, 2006. 438 с.
3. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н.Михальської та Б.Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Про який твір йдеться у фрагменті: роман «започаткував новий етап у творчості письменника і відкрив теми «історії молодого людини» і долі дитини у тогочасному суспільстві. <...> Твір ... продовжує традиції просвітницького роману, «роману великої дороги», коли дія розгортається під час мандрівок героя. <...> Водночас це був перший соціальний роман письменника, в якому він відбив усі пороки і хвороби тогочасної Англії?»

а) «Матео Фальконе» П. Меріме;

- б) «Пригоди Олівера Твіста» Ч. Діккенса;
- в) «Червоне і чорне» Стендаля;
- г) «Пані Боварі» Г. Флобера.

2. В основу образу якої героїні покладено прийом контрасту: наділена непоказною зовнішністю, вона має шляхетну добру душу, їй притаманні найкращі моральні якості?

- а) Есмеральда («Собор Паризької Богоматері» В. Гюго);
- б) Емма Боварі («Пані Боварі» Г. Флобера);
- в) Ребекка Шарп («Ярмарок суєти» В. Теккерея);
- г) Джен Ейр («Джен Ейр» Ш. Бронте).

3. Про який твір йдеться у фрагменті: «У центрі роману – важка доля самотньої, тендітної і водночас рішучої, наділеної непохитною волею і розвиненим почуттям людської гідності жінки, яка стає гувернанткою в аристократичній родині»?

- а) «Джен Ейр» Ш. Бронте;
- б) «Пані Боварі» Г. Флобера;
- в) «Червоне і чорне» Стендаля;
- г) «Анна Кареніна» Л. Толстого.

4. Дитинство якої героїні описано у фрагменті: «Маленька і непоказна дівчинка не знала своїх батьків, вона жила, як наймичка, як тягар, у домі багатой, але бездушної жінки, яка мала власних, таких само, як вона, злих, владних і безсердечних дітей. ...Але диво, тендітна і дуже чутлива дівчинка, позбавлена хоча б крихти ласки і єдиного доброго слова, не збиралася мовчати, вона опиралася своїм «рабовласникам». ...Із «гостинного» дому тітки Рід вона потрапила до Ловудської школи?»

- а) «Пригоди Олівера Твіста» Ч. Діккенса;
- б) «Джен Ейр» Ш. Бронте;
- в) «Ярмарок суєти» В. Теккерея;
- г) «Пані Боварі» Г. Флобера.

5. Чи є правильним твердження: «Роман «Джен Ейр» написаний від першої особи, оповідачкою виступає героїня твору Джен Ейр»?

Завдання 2

Окресліть проблематику роману Ш.Бронте «Джен Ейр». Які аспекти «жіночого питання» висвітлює авторка? Згадайте епізоди, образи, сюжетні лінії, у яких авторка торкається проблем, порушених у творі (рекомендована форма відповіді – схема, таблиця, тези).

Практичне заняття № 6

В. Теккерей. «Ярмарок суєти»

1. Витоки й зміст назви роману В. Теккерей «Ярмарок суєти».
2. Особливості сюжету й композиції.
3. Образи центральних персонажів. Проблема позитивного героя у романі «Ярмарок суєти».
4. Образ автора в романі В.Теккерей «Ярмарок суєти».

Література

1. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
2. Анненкова О. Зарубіжна література ХІХ ст: європейська реалістична проза 1830–1880 років. Київ, 2006. 438 с.
3. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.
4. Шахова К. Вільям Мейкпіс Теккерей. *Теккерей В. М. Ярмарок Суєти*. Київ : Фоліо, 2003. С. 3–18.

Завдання до теми

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. Роман «Ярмарок суєти» В. Теккерей має підзаголовок
 - а) «Провінційні звичаї»;
 - б) «Роман без героя»;
 - в) «Хроніка ХІХ століття»;

г) «Занепад однієї родини».

2. Основним сюжетним лініями у романі «Ярмарок суети»

В. Теккерей є історія життя

- а) Ежена де Растіньяка і старого Горіо;
- б) Матильди де Ла-Моль і Луїзи де Реналь;
- в) Емілії Седлі і Ребекки Шарп;
- г) Анастазі де Ресто і Дельфіни де Нуссінген.

3. В. Теккерей у романі «Ярмарок суети» зіставляє персонажів з

- а) акторами, які грають свої ролі;
- б) ляльками ярмаркового театру маріонеток;
- в) героями античних міфів;
- г) персонажами народних казок.

4. Чи є правильним твердження: «В. Теккерей у романі «Ярмарок суети» дотримується принципів «об'єктивного письма» та не вдається до коментування зображеного, поданого у формі авторських відступів»?

5. Знайдіть відповідність.

А. «Червоне і чорне»	1. Емма, Шарль, Леон, Родольф
Стендаля	
Б. «Ярмарок суети»	2. Ежен де Растіньяк, Вотрен,
В. Теккерей	Дельфіна де Нуссінген
В. «Пані Боварі»	3. Жульєн Сорель, Матильда де
Г. Флобера	Ла-Моль, Луїза де Реналь
Г. «Батько Горіо»	4. Емілія Седлі, Ребекка Шарп,
О. де Бальзака	Доббін, Джордж Осборн

6. Знайдіть відповідність.

А. Джордж Осборн	1. Брат Емілії Седлі, за якого прагнула
	вийти заміж її подруга
Б. Доббін	2. Син лондонського комерсанта, що
	звик розважатися на батьківські гроші,
	легковажна й непорядна людина.
	Загинув у битві під Ватерлоо
В. Джозеф Седлі	3. Щира й чесна людина, безмежно

відданий і в дружбі, і в коханні

Завдання 2

Простежте дві центральні сюжетні лінії роману В.Теккерея «Ярмарок суєти», відтворіть їх у вигляді схеми.

Завдання 3

Розкрийте зміст підзаголовка «Роман без героя». Аргументуйте свою думку. Урахуйте як ідейний, так і композиційний аспекти.

Тема 3. Російська література реалізму

Практичне заняття № 7

Творчість Л. Толстого. Роман «Анна Кареніна»

1. Життєвий і творчий шлях Л.Толстого. Духовні шукання письменника.
2. Роман-епопея «Війна і мир»: духовні шукання героїв (образи Андрія Болконського і П'єра Безухова); Наташа Ростова як ідеал «природної жінки»; княжна Марія Болконська як втілення духовного аристократизму.
3. Роман Л.Толстого «Анна Кареніна». Сюжетні лінії. Образ Левіна. Суперечливість образу головної героїні.

Література

1. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
2. Анненкова О. Зарубіжна література ХІХ ст: європейська реалістична проза 1830–1880 років. Київ, 2006. 438 с.
3. Назарець В., Васильєв Є., Пелєх Ю. Система образів роману Л.Толстого «Війна і мир». *Всесвітня література та культура*. 2006. № 10. С. 26–31.
4. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.

Завдання

Завдання 1

Виконайте тестові завдання.

1. У романі «Анна Кареніна» Л. Толстого простежуються дві сюжетні та філософсько-психологічні лінії, «які міцно внутрішньо переплітаються, як у схожих, так і протилежних моментах». Це
 - а) лінія Анни і лінія Костянтина Левіна;
 - б) лінія Анни і лінія Вронського;
 - в) лінія Анни і лінія родини Болконських;

г) лінія Анни і лінія сім'ї Ростових.

2. Який персонаж роману «Анна Кареніна» «є автобіографічним образом Л. Толстого (історія його стосунків з Кіті, вінчання, взаємини з родиною Щербацьких нагадують події життя автора)»?

- а) Олексій Каренін;
- б) Олексій Вронський;
- в) Костянтин Левін;
- г) Порфирій Петрович.

3. Роман «Війна і мир» Л. Толстого – це

- а) роман у новелах;
- б) роман-сповідь;
- в) роман-міф;
- г) роман-епопея.

4. Яка героїня роману «Війна і мир» Л. Толстого «надзвичайно релігійна, замкнена у собі, у неї майже немає близьких та друзів. Незважаючи на свій розум і освіченість, сердечність і багатий внутрішній світ, ...не сподівається на особисте щастя через непривабливу зовнішність. <...> Заради щастя інших ... готова пожертвувати власними інтересами. <...> Зрештою ... стає дружиною Миколи Ростова і повністю віддає себе сім'ї, чоловікові і дітям»?

- а) Наташа;
- б) Марія Болконська;
- в) Елен Безухова;
- г) Кіті Щербацька.

5. Характеристика якого персонажа роману «Війна і мир» Л. Толстого подається у фрагменті: «Перша велика духовна криза на життєвому шляху ... це криза його честолюбивих мрій про «свій Тулон», тобто про славу. Шукаючи слави ще під час першої російсько-французької військової кампанії, ... вступає до армії, ад'ютантом у штаб Кутузова. Він не шукає легкої кар'єри і нагород ... і постійно мріє про героїчний вчинок, який здійснює під час Аустерліцької битви. <...> Вражений кулею, ...лежить з

прапором в руках посеред поля, його широко розкриті очі дивляться на небо... починає розуміти марноту і ілюзорність своїх честолюбивих прагнень у порівнянні з тим, що є справжнє, вічне і безкінечне життя?»

- а) П'єра Безухова;
- б) Андрія Болконського;
- в) Миколи Ростова;
- г) Олексія Вронського.

6. Який персонаж роману «Війна і мир» Л. Толстого у фіналі твору «одружений з Наташею Ростовою. У нього міцна і дружна сім'я, в якій виховується четверо дітей. ... займає активну громадянську позицію і різко висловлюється на адресу негативних процесів, які, на його думку, гальмують або й ведуть до прірви державну політику. У сміливих промовах ... відчутний авторський натяк на ймовірну участь цього героя у декабристському русі, який невдовзі поширяться серед дворянських кіл Росії?»

- а) П'єр Безухов;
- б) Андрій Болконський;
- в) Анатоль Курагін;
- г) Олексій Вронський.

7. Яка героїня епопеї «Війна і мир» Л. Толстого вперше «з'являється у романі ще дитиною, 13-літньою дівчинкою, яка викликає загальне захоплення і зачаровує усіх своїм жвавим характером. ... надзвичайно емоційна, музикальна, дуже гарно співає <...> ... відповідає на почуття Андрія Болконського, але не витримує року розлуки з ним і захоплюється Анатолем Курагіним, в силу чого потім морально страждає, кається і просить у помираючого князя Андрія вибачення. <...> Справжній сенс свого життя вона знаходить у родинних турботах про власну сім'ю після того, як одружується у фіналі роману з П'єром Безуховим. Тепер вона мати чотирьох дітей, яким віддає усю свою увагу і любов?»

- а) Наташа Ростова;
- б) Марія Болконська;
- в) Елен Безухова;
- г) Кіті Щербацька.

Завдання 2

Як розвивались взаємини в родині Облонських, Кареніних, Анни і Вронського, Левіних? Простежте ці сюжетні лінії, відтворіть у вигляді схеми. Поясніть вислів Л.Толстого: «Все счастливые семьи похожи друг на друга, каждая несчастливая семья несчастлива по-своему».

Використана та рекомендована література

Основна навчальна література

1. Давиденко Г., Величко М. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII ст. Київ, 2007. 292 с.
2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Історико-естетичний нарис. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. 360 с.
3. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму : підручник. Київ : Навчальна книга – Богдан, 2013. 416 с.
4. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 400 с.
5. Анненкова О. Зарубіжна література XIX ст: європейська реалістична проза 1830–1880 років. Київ, 2006. 438 с.
6. Зарубіжні письменники : у 2 т. / заг. ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. Т. 1. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 566 с.; Т. 2. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 590 с.

Додаткова навчальна література

1. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).
2. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури : підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. Вид. 4-те, стер. Київ : Либідь, 2008. 488 с.
3. История зарубежной литературы XVII века / под ред. Н. Пахсарьян. Москва, 2005. 487 с.
4. История зарубежной литературы XVIII века / под ред. Л. Сидорченко. Москва, 2001. 335 с.
5. Березина А., Белобратов А. и др. История западноевропейской литературы XIX века. Германия. Австрия. Швейцария. Санкт-Петербург : Фиологический факультет СПбГУ ; Москва : Издательский центр «Академия», 2005. 240 с.

6. История западноевропейской литературы. XIX век: Франция. Италия. Испания. Бельгия / под ред. Т. Соколовой. Москва : Высшая школа, 2003. 357 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.ae-lib.org.ua> (Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади).
2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Навчальні програми. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
3. Репозиторій ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/>

Навчально-методичне видання

ЛАПКО Олена Анатоліївна

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Частина II
Література XVII–XIX століття

Методичні рекомендації до практичних занять

За редакцією автора